

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
August 9, 1994

THE LITHUANIAN WORLD – WIDE DAILY

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS – TUESDAY, RUGPJŪTIS – AUGUST 9, 1994

Nr. 153

Žinios iš Lietuvos – Elta

Lietuva ir Kanada pasirašė sutartį

Vilnius, rugpjūčio 8 d. (Elta) — Šiandien Vilniuje buvo pasirašyta Kanados ir Lietuvos vyriausybės sutartis dėl prekybos ir verslo. Ją pasirašė Lietuvoje su žmona viešintis Kanados parlamento sekretorius užsienio reikalams Jesse Fliss ir Lietuvos užsienio reikalų sekretorius Albinas Januška. Sutartis suaktyvins Lietuvos ir Kanados ekonominį bendradarbiavimą ir prekybą. Prekybos ir pramonės ministerijos duomenimis, abiejų valstybių tarpusavio prekybos apimtys per pirmąjį šių metų pusmetį pasiekė 12 milijonų dol., tačiau, specialistų nuomone, abi valstybės turi daug didesnes galimybes, nes tai viena iš pirmųjų tokio pobūdžio sutarčių, pasirašytų su Kanada.

Jos buvo aptartos per J. Fliss ir Lietuvos ministro pirmininko Adolfo Šleževičiaus susitikimą. Vyriausybės rūmuose. Kanada matytų neblogas perspektyvas bendradarbiaujant žvejyboje, aprūpinant Lietuvos ūkininkus kanadiškie žemės ūkio technika. Ir Lietuva turi ką pasiūlyti Kanadai: eksportuojami gyvuliai, tekstilė, juodieji metalai. Kanados verslininkai pageidautų tvirtesnių investicijų garantijų ir pokalbio metu A. Šleževičius teigė, jog Lietuva pasirengusi kuo sparčiau paruošti tokį dokumentą.

Per susitikimą informuota, kad kol kas visų Baltijos piliečių dokumentus tvarko Kanados ambasada Stokholme, tačiau artimiausiomis dienomis Kanados ambasada bus atidaryta Rygoje. Diplomatinės tarnybos priartinimas prie Lietuvos palengvins ir mūsų piliečių bei firmų rūpestį. Susitikime su Kanados delegacija A. Šleževičius pasakė, kad Lietuva taip pat planuoja atidaryti savo diplomatinę atstovybę Kanadoje, tačiau kol kas tam trūksta lėšų.

Po to Kanados delegacija priėmė Užsienio reikalų ministerijos sekretorius Albinas Januška. Jis pasakė, kad pokalbio metu padėjo svečiams iš Kanados už teikiamą įvairiapusę paramą, kalbėta apie bendradarbiavimą garantuojant valstybių saugumą, dalyvaujant taikos palaikymo akcijose, kuriose Kanada turi ilgametį patyrimą. Pasak sekretoriaus, pažadėta Kanados parama ginant Lietuvos interesus dėl tranzito per jos teritoriją, atlikta eksperto taisyklių tarptautinė ekspertizė. Taip pat aptarti santykiai su kaimyninėmis valstybėmis, prekybos sutartis su Rusija, kuri iki šiol neveikia.

Po pietų Jesse Fliss lankėsi Seime, kur susitiko su Seimo pirmininku Česlovu Jursėnu, kitais Seimo nariais. Antradienį Kanados pareigūnai išvyko į Rygą.

Lenkijos gynybos ministras lankosi Lietuvoje

Pirmadienį į Lietuvą su oficialiu trijų dienų vizitu Lietuvos krašto apsaugos ministro Lino Linkevičiaus kvietimu atvyko Lenkijos nacionalinės gynybos ministras Piotr Kolodziejczak su žmona Krystyna. Atvykęs į Vilnių Lenkijos Gynybos ministras su žmona ir ji lydinti delegacija pirmiausia

nuvyko į Antakalnio kapines ir padėjo vainikus ant Sausio 12-osios ir Medininkų aukų kapų.

Krašto apsaugos ministerijoje įvyko Lietuvos krašto apsaugos bei Lenkijos gynybos ministrų susitikimas. Ministrai pristatė savo delegacijas.

Krašto apsaugos min. Linas Linkevičius apžvelgė gynybos sistemos susikūrimą ir pabrėžė, kad per visą kūrimosi laikotarpį labai vėlavo juridinių dokumentų patvirtinimas, nebuvo pačios juridinės bazės. Bet, sakė ministras, šiemet priėmus Nacionalinio saugumo koncepciją, gynybos doktriną ir Krašto apsaugos įstatymą problemas turėtų spręsti daug greičiau. Lenkijos Gynybos ministras sakė, kad Lenkijoje taip pat nėra juridinių pagrindų civilio gynybos ministro ir generalinio štabo vado bendravime ir funkcijas jie skirstosi tik pagal savitarpio susitarimą. Abu ministrai kalbėjo apie šalių siekimą integruotis į NATO, aptarė karių dalyvavimą tarptautinėse taikos palaikymo operacijose. P. Kolodziejczak nuomone, Lietuva galėtų išnaudoti jau 20 metų taikos palaikymo operacijose dalyvaujančių lenkų patirtį.

Lenkijos gynybos ministerijos delegacija priėmė Seimo pirmininkas Česlovas Jursėnas informavo, kad jų susitikime taip pat buvo kalbėta apie abiejų valstybių jungimąsi į tarptautines karines organizacijas, lenkų patirtį šioje srityje, dvišalius karinius santykius. Pailšėjusi „Balatono“ viešbutyje, lenkų delegacija aplankė Rasų kapines. Vakare svečių garbei buvo surengta vakariene „Draugystės“ restorane.

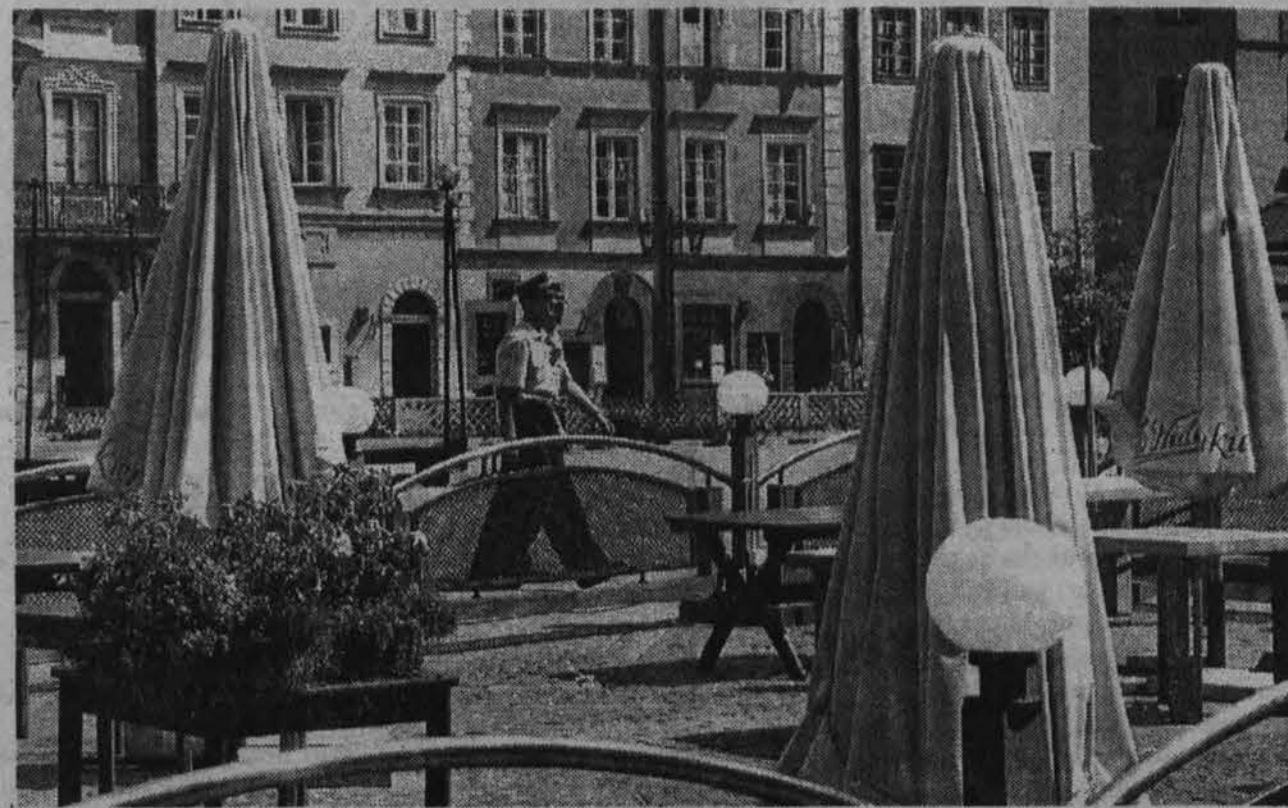
Vokietijos laivais gelbės žmones

Vilnius, rugpjūčio 5 d. (Elta) — Klaipėdos valdybinio jūrų uosto kapitonu valdybai Vokietijos Bremenio koordinacinis gelbėjimo centras padovanojo du naudotus, bet techniškai tvarkingus kateirus.

Pasak uosto kapitoną pavaduotojo Ričardo Lučkos, vokiečių dovanotieji kateirai padės Lietuvos koordinaciniam gelbėjimo centrui geriau vykdyti tarptautinių jūrinių konvencijų, prie kurių yra prisijungusi mūsų valstybė, reikalavimus — savo teritoriniuose vandenyse gelbėti nelaimės ištiktus žmones.

Danijos princas lankėsi Lietuvoje

Vilnius, rugpjūčio 5 d. (Elta) — Lietuvoje su keturių dienų privačiu vizitu lankosi Danijos princas Frederik Andre Henrik Christian, karalienės Margrethe II ir princas Henriko sūnus. Rugpjūčio 4 d. vakarą atvykęs į Vilnių, princas apstojosi „Šarūno“ viešbutyje. Sekančią dieną susitiko su Lietuvos užsienio reikalų ministerijos pareigūnais, Vilniaus universiteto darbuotojais, taip pat buvusiais šalies vadovais, dabar pasitraukusiais į verslo sritį. Princo vizito tikslas — susipa-

Praėjusį savaitgalį buvo uždarytos visos parduotuvės, restoranai ir kavinės Varšuvos senamiestyje Turgaus aikštėje, kurioje paprastai pilna turistų. Apie 150 Varšuvos prekybininkų protestavo prieš juos prievartaujančias organizuotas nusikaltėlių gaujas, prieš kurias ir policija yra bejėgė.

Konservatoriai nesutinka su užsienio ekspertais

Vilnius, liepos 27 d. (LR) — Vilniaus miesto savivaldybėje surengtame seminare liepos 26 d. referendumo iniciatyvinės grupės nariai R. Martinkus, A. Sapiega, J. Deingelis ir J. Razma aptarė Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) (TS-LK) parengtą įstatymą „Dėl neteisėto privatizavimo, nuvertintų indėlių ir akcijų bei pažeistų teisėtvarokos“.

Kaip rašo „Lietuvos ryte“ Violeta Gaizauskaitė, Seimo Tėvynės Sąjungos frakcijos patarėjas Robertas Martinkus teigė, kad jie nėra matę oficialių Tarptautinio Valiutos Fondo ir Pasaulio Banko išvadų, tačiau spaudoje skelbti jų argumentai nėra rimti. Seminare dalyvavęs Seimo narys Juozapas Katkus sakė, kad netrukus bus paskelbtas įstatymas nagrinėjusių Lietuvos bankininkų ir ekonomistų išvados.

Užsienio ekspertai neįvertina perkamosios galios kritimo

Roberto Martinkaus nuomone, užsienio ekspertai neįvertina tokio ekonomikos veiksnio, kaip gyventojų perkamosios galios kritimas, supaprastintai suvokia piniginių įplaukų poveikį infliacijos didėjimui. Teigdamas, kad nesiruošia polemizuoti su šiomis daug Lietuvai padėjusiomis tarptautinėmis institucijomis, Martinkus sakė, kad Lietuva „neturi tokio gero dėdės“, kokį turi Rytų Vokietijai, todėl teks ekonomikos reformą vykdyti daugiausia remiantis savo pačių įžengomis.

Supažindinę negausius seminaro dalyvius su referendumui teikiamu įstatymo nuostatomis,

žinti su Lietuvos politiniu, ekonominiu bei kultūriniu gyvenimu ir surinkti medžiagą magistro darbui „Baltijos valstybių užsienio politika nuo nepriklausomybės atgavimo“. Danijos sosto įpėdinis jau lankėsi Estijoje bei Latvijoje. Jis studijuoja Orhus universitete Danijoje, politinių mokslų ir konstitucinės teisės fakultete.

Rugpjūčio 5 d. vakare princas išvyko į Palangą, o sekantį rytą susitiko su Nidoje poilsiaujančiu Lietuvos prezidentu Algirdu Brazausku. Į Kopenhagą Danijos sosto įpėdinis išskrido sekmadienį po pietų, prieš tai dar aplankęs Kauną.

jo inicatoriai darė išvadą, kad tuo atveju, jei šis įstatymas nebūtų priimtas, valdančioji partija dar šiemet išsidalys Lietuvos turtą. Tokio įstatymo būtinybė, anot jų, suvokia ir valdančioji, ir kitos partijos, nes jos pateikė alternatyvius šio įstatymo projektus.

Tikimasi sukaupti 10 milijonų litų

Realizavus TS (LK) pateiktą įstatymo projektą, jo rengėjų nuomone, būtų galima ne tik kompensuoti nuvertėjusius gyventojų indėlius, bet ir skirti lėšų smulkiam ir vidutiniam verslui, produkciją eksportuojančioms įmonėms paremti. Šis procesas būtų pradėdamas, sukaupus ne mažiau kaip 1 milijoną litų už vidutinę rinkos kainą parduotą valstybės turtą. Iš viso tokiu būdu tikimasi sukaupti ne mažiau kaip 10 milijonų litų, o kompensavimą planuojama baigti iki 1998 metų gruodžio 31 dienos.

„Lietuvos ryto“ klausimą, kaip persiskirsytų valstybės ir jau privatizuotas turtas, jei pavyktų pasiekti norimus tikslus, buvo atsakyta, kad dabartinių uždarųjų akcinių bendrovių savininkai tikriausiai nepasikeistų, tik jie būtų priversti sumokėti realią kainą už įsigytą turtą, savo dalį gautų ir dabar turto neįgiję Lietuvos

piliečiai. Jei įstatymas nebūs priimtas, pasak Tėvynės sąjungos eksperto A. Sapiegos, jau šiemet visą Lietuvos turtą išsidalys „savi“ žmonės.

Dešinieji Lietuvoje valdžios neturėjo

Anot Seimo nario J. Dringelio, „dešinieji Lietuvoje valdžios neturėjo“ nė vienos dienos, todėl privatizavimo negalėjo įvykdyti. Robertas Martinkus, dalyvavęs privatizavimo procese nuo pat jo pradžios, teigė, kad Aukščiausiosios Tarybos įstatymai Gedimino Vagnoriaus vyriausybės nutarimai buvo tiesiog sabotuojami. Pasiteiravus, kas galėtų realizuoti Tėvynės Sąjungos teikiamą įstatymą, jis atsakė, kad įstatymas parengtas taip, kad jį galėtų įvykdyti bet kokia, net LDDP suformuota vyriausybė. Tačiau dabartinė vyriausybė turinti daug galimybių „sukompromituoti“ įstatymą, kad įrodytų jo autorių nekompetentingumą.

Anot J. Razmos, visoje Lietuvoje yra žmonių, pasirodusių tik reikia, kad jie būtų išrinkti į savivaldybes ir kitas valdžios struktūras. Jei tai nepavyktų, jo nuomone, tektų vėl svarstyti, ar vertėtų opozicijai dalyvauti „aukščiausiose valdžios institucijose“.

Kokia būtų Lietuvos politinė raida, jei vyriausybė nesiimtų realizuoti referendumu priimto įstatymo, projekto autoriai nenorėjo spėlioti.

Ukrainos kliūtys — parlamentarai

Kijevas, Ukraina, rugpjūčio 2 d. (AP) — Kad Vakarai laiko Ukrainą svarbiu Rytų Europos kraštu, rodo JAV viceprezidento Al Gore vizitas Ukrainoje. Viceprezidentas čia pareiškė, jog Amerika stipriai pasisako už „visapusiškas ekonomines reformas“ stabilizuoti pašlijusiai Ukrainos ekonomijai.

Tai esanti labai svarbi Amerikos pozicija, sakė Gore, kuris yra pirmas užsienio vadas besilankęs Ukrainoje, kai buvo išrinktas naujasis prezidentas Leonid Kučma, nugalėjęs Leonid Kravčuk, ilgametį ukrainiečių vadą. Stipri ir galinga Ukraina bus stabilizuojanti pajėga centrinėje Europoje ir visame regione, sakė viceprez. Gore. Šio pasisakymo sustiprinimui, jis pakvietė prez. Kučmą

atsilankyti Vašingtone ir lapkričio 29 d. susitikti su prez. Clinton. Jis priminė ukrainiečiams, jog prez. Clinton buvo tas, kuris išreikalavo, kad Ukrainai būtų suteikta 4 milijonai dolerių praėjusį mėnesį.

Bus laiko Rusijai

Anksčiau Amerikos pareigūnai primindavo Ukrainai nesunaikintus branduolinius ginklus, o ši kartą buvo kalbėta apie greitas ekonomines reformas. Kai Vašingtonas pakeitė savo taktiką Ukrainos atžvilgiu, tai ir prez. Kučma šį kartą padarė posūkį Vakarų link, nežiūrint, kad savo rinkiminėse kalbose pasisakydavo už tarpusavio ryšius su Rusija. Praeityje jis dažnai pasisakydavo prieš

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Panaikintos lengvatos Rusijos investitoriams

Vilnius, liepos 27 d. (LR) — Liepos vidury Lietuvos Seimas priėmė nutarimo „Dėl Užsienio investicijų Lietuvos Respublikoje įstatymo išgaliojimo tvarkos“ pakeitimą ir panaikino punktą, kuris skelbė, kad „įstatymo lengvatos netaikomos SSRS ar jos respublikų juridiniams ir fiziniais asmenims, steigiantiems ar turintiems bendras įmones Lietuvos Respublikos teritorijoje, iki tol, kol nebus pasirašytos tuo klausimu dvišalės sutartys su SSRS ar tomis jos respublikomis“.

Kitaip sakant, ir Rytų, ir Vakarų investuotojams į Lietuvą sudaromos vienodos sąlygos, rašo Gintautas Cibas „Lietuvos ryte“.

Komentuodamas šį nutarimą, Seimo opozicijos vadas Vytautas Landsbergis pasakė, kad tai valdančiosios partijos sprendimas panaudojant Seimo daugumą. Šio nutarimo tikslas — ne vien ekonominė politika.

Landsbergis: Rusija jau seniai gavo pirmenybę slapta

„Mes nežinome, ar panaikinti šį punktą paskatino jau Lietuvoje esančio didžiulio kiekio Rusijos kapitalo valdytojai, ar buvo kokie nors neskelbti Rusijos reikalavimai Lietuvai“, sakė Vytautas Landsbergis. Pasak jo, jei to reikalavo Rusija, tai yra vienas dalykas. Jei tai Lietuvos valdžios ir kokių nors pramonės sluoksnių naudoms siekimas, tai visai kas kita, nes valstybė gali turėti savo politiką ir prioritetus vieniems ar kitiems investuotojams.

V. Landsbergis sakė, kad jis pirmenybę atiduotų Vakarų investicijoms, bet „prisiminęs kai aš buvau Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas ir žinojau Vakarų valstybių stambius pasiūlymus investicijoms, padariau išvadą, kad prioritetas šiems pasiūlymams nėra teikiamas“.

Jo nuomone, jau tada slapta buvo atiduodama pirmenybė rytų investicijoms.

V. Landsbergio nuomone, Vakarų šalių pasiūlymai privatizuoti, pirkti, investuoti į Mažieji naftos įmonės, statyti naftos terminalą, tiesti vamzdžius

Vakarų kapitalizmą. Užuot skridęs į Maskvą susitikti su prezidentu Jelcinu, prez. Kučma Kijeve priėmė Vakarų dignitorius ir sutiko derinti savo krašto ekonomines reformas pagal Tarptautinio Valiutos Fondo reikalavimus. „Mes visados turėsime laiko Rusijai“ sakė

Ukrainos prezidento patarėjas O. Kuznecov, „o dabar mes turime išnaudoti progą susitikti su Vakarais“. Su prez. Jelcinu prez. Kučma, kaip pranešė Tasso žinių agentūra, kalbėjosi sekmadienį ir abu sutiko, kad būtų gera idėja surasti sprendimą ginčams, kurie liečia Juodosios jūros laivus. „Prez. Kučma žaidžia ne tik didelį žaidimą geopolitiniame forume, bet ir pasisako už ekonomines reformas, kad gautų Vakarų paramą“, pasakė lan J. Brzezinski, Ukrainos Parlamento patarėjas, kuris yra Zbigniew Brzezinski sūnus. Bet pati didžioji Ukrainos reformų kliūtis yra patys parlamentarai, kurių dauguma yra buvę komunistai ir nepakeitę savo galvosėnų.

„Prez. Kučma žaidžia ne tik didelį žaidimą geopolitiniame forume, bet ir pasisako už ekonomines reformas, kad gautų Vakarų paramą“, pasakė lan J. Brzezinski, Ukrainos Parlamento patarėjas, kuris yra Zbigniew Brzezinski sūnus. Bet pati didžioji Ukrainos reformų kliūtis yra patys parlamentarai, kurių dauguma yra buvę komunistai ir nepakeitę savo galvosėnų.

nus buvo sistemingai ignoruojami.

Sprendimą greičiausiai lėmė asmeniniai interesai

„Abejoju, ar šis valdančiosios partijos viršūnių sprendimas tiek Rytams, tiek Vakarams suteikti vienodas investavimo sąlygas yra objektyvių aplinkybių nulemtas“, sakė jis.

Pasak V. Landsbergio, „dabiečiams“ tai bus naudinga, jei jie iš Rusijos investicijų gauna dividendus. Tada tai yra (asmeninių interesų) sprendimas, tikintis tiesioginės naudos.

Pasak jo, gali būti, jog manoma, kad bet kokio kapitalo, bet kokioms sąlygoms atėjimas į Lietuvą yra naudingas, nes tai padės šiek tiek sulaukyti artėjantį socialinį sprogdimą.

Jo nuomone, tokiu atveju tai „labai netoliaregiška politika“, kuri prieštarauja oficialiai skelbiamai Lietuvos integracijos į Vakarų politikai.

Reikia kaimyninių šalių interesų balanso

Ekonominių tyrimų centro direktoriaus pavaduotojas, ekonomikos daktaras Ramūnas Darulis „Lietuvos rytui“ sakė, kad „Lietuva yra Rusijos, Vokietijos ir Skandinavijos šalių interesų sandūroje“.

Pasak R. Darulio, vykdančią ekonominę politiką reikia siekti šių interesų balanso.

„Abejoju, kad buvo nustatytas toks geopolitinis interesų balansas ir juo remiantis panaikintos lengvatos Rusijai, sakė R. Darulis. Jo nuomone, reikia atsakyti privilegijų užsienio kapitalui ir sudaryti vienodas ekonomines sąlygas tiek Lietuvos, tiek užsienio kapitalui.

R. Darulio nuomone, reikia skatinti ne bendrų įmonių steigimą, o pažangių technologijų „atėjimą“ į Lietuvą, kad prasidėtų sturktūriniai pokyčiai įmonėse.

Pasak Ramūno Darulio, norint, kad technologijos Lietuvą kuo greičiau pasiektų, Lietuvoje turi būti „europietiška teisinė sistema, finansinė struktūra, infrastruktūra, sąlygos laisvam kapitalo judėjimui, prekybai akcijomis“. Anot jo, jei tai nebus sutvarkyta, investicijų lengvatomis niekas nesinaudos.

Nutarimas net pavojingas Lietuvai

Darulio nuomone, šis nutarimas Lietuvai yra pavojingas, nes Rusijos valdymo struktūrų veikla „neprognozuojama“, o „teisinė sistema neišvystyta“.

Ypač, R. Darulio nuomone, pavojus iškyla būsimoms laisvoms ekonominiams zonoms, nes ten, pasinaudoję „Laisvų ekonominių zonų įstatymu“ ir „Užsienio investicijų įstatymu“, Rusijos ir tolesnių kraštų mafijos struktūros gali įsteigti „pinigų plovimo“ zonas.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 9 d.: Jorūnas, Pilėnas, Romanas, Virginija.
Rugpjūčio 10 d.: Sv. Laurynas, kankinys (mirė 258 m. Romoje). Prezidentas Antanas Smetona gimė 1874 metais.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

GELEŽIS IR ŽMOGAUS KŪNAS

DANIELIUS DEGĖSYS, M.D.

Geležis vaidina svarbią rolę žmogaus organizmo energijos gamyboje. Organizmo energijai palaikyti yra reikalingas deguonis. Deguonį organizmui pristato raudonųjų kraujo kūnelių sudėtyje esantis hemoglobinas. Hemoglobinas yra geležies ir proteino junginys, iš kurio yra sudaryti raudonieji kraujo kūneliai, eritrocitai. Hemoglobino savybė yra ta, kad jis, prijungęs plaučiuose deguonį, nuneša jį paskirom kūno ląstelėm ir, ji atidavęs, pasiima iš ląstelių anglies dvideginį, kurį kvėpavimo metu mes iškvepiame iš plaučių. Be geležies toks oksidacijos procesas nebūtų galimas. Geležies trūkumas organizme sukelia mažakraujystę. Mažakraujystės atveju žmogus skundžiasi nuovargiu, jam pradeda trūkti oro, jo burnos ir akių gleivinės ir oda išbala. Kai kuriais atvejais geležies trūkumui organizme esant, mažakraujystės gali ir nebūti. Tokiu atveju žmogus gali skųstis tik nuovargiu, dėmesio ir patvarumo stoka bei raumenų silpnumu ir sumažėjusiu organizmo atsparumu prieš infekciją.

Geležis organizme randama dvejopa forma, būtent, laisva forma ir prijungta prie baltymų. Laisva, neprijungta prie baltymų geležis organizmą veikia nuodijant. Normaliu atveju laisvos geležies randama mažai, nes, jai patekus į kraują, ji tučtuojau būna prijungta prie baltymų. Įgimtos ligos, vadinamos *hemochromatozė* atveju, virškinamasis traktas absorbuoja daugiau geležies, negu normaliai. Padidinto kiekio organizmas nepajėgia prijungti prie baltymų, todėl šios ligos atveju laisvos geležies kiekis organizme būna padidėjęs. Laisva geležis atsideda širdies raumenyje, kepenyse ir kituose organuose, juos nuodija ir žaloja. Susitelkusi kepenyse, geležis sukelia kepenų cirozę. Geležimi perkrautas širdies ritmas sutrinka, širdies raumuo pavargsta ir širdis nustoja plakti. Taigi, turėti organizmą perkrautą geležimi, yra blogiau, negu turėti anemiją — mažakraujystę.

Mažakraujystę gali susidaryti dėl geležies trūkumo, bet gali ir susidaryti dėl vitamino B12 stokos. Mažakraujystę, susidariusią dėl geležies trūkumo, labai efektingai gydo geležies

preparatai. Mažakraujystę, susidariusią dėl B12 stokos, gydo vitaminas B12, bet ne geležis. Stebint kraujo tepinėlį su mikroskopu, galima atskirti, kurios rūšies mažakraujystę žmogus serga. Geležies trūkumui esant, kraujo tyrimai parodo sumažėjusios geležies ir ferritino kiekį. Geležies kiekiui mažėjant, organizme T limfocitai yra svarbiausi veiksniai skaičius irgi mažėja. T limfocitai yra svarbiausi veiksniai kovoję prieš infekciją, todėl, sumažėjus T limfocitų skaičiui, sumažėjo ir atsparumas ligoms.

Geležies trūkumui esant, ypač ryškiai būna jaučiamas nuovargis ir raumenų silpnumas. Žmonės, kurie turi širdies koronarinių indų nepakankamumą (susiaurėjimą), geležies trūkumui esant, skundžiasi, kad jiems trūksta oro ir kad jų kojos tinsta. Tas atsitinka todėl, kad, sumažėjus deguonies pritekėjimui į raumenis, širdies raumens funkcija pablogėja. Geležies trūkumas vaikų amžiuje silpnina jų atmintį, mažina intelektualinį ir koncentracijos pajėgumą. Vaikai darosi irzlūs ir nesidomi aplinka. Šie simptomai greitai pranyksta, pradėjus juos gydyti geležies preparatais.

Bet geležis turi ir neigiamų savybių. Dideli geležies kiekiai žmogaus organizme prisideda prie širdies ligų susidarymo. 1992 metais rugsėjo mėnesio „American Heart Association Circulation“ žurnale buvo aprašyta Suomijoje praveista studija. Toje studijoje dalyvavo 1,931 vyras. Studija parodė, kad juo daugiau organizme yra geležies, tuo didesnė tam asmeniui būna galimybė susirgti širdies liga. Pagal Suomijos studiją, geležies kiekis kūne, kaip sukelėjas širdies ligų, stovi antroje vietoje po cigarečių rūkymo. Todėl žmonės geležies preparatus turėtų imti tik tie, pas kuriuos mažakraujystė yra susidariusi dėl geležies trūkumo. Imti geležies preparatus vien tik dėl to, kad jaustumėsi stipresnis, nepatartina. Geležis turi dar vieną neigiamą savybę, būtent, ji naikina vitamino E veikimą.

Sveiki žmonės, kurie valgo mišrią, 2,000 kalorijų dietą dienoje, geležies gauna pakankamai su maistu, bet nėščios moterys arba sunkias mėsienės turinčios, vegetarai ir senukai, tie, kurie laikosi mažą

Kūdikio džiaugsmas.

Nuotr. Viktoro Kučo

KALBINIS LAIKOTARPIS IR PRIGIMTIS

DOMICELĖ PETRUTYTĖ

Pirmas tarpsnis

kalorijų kiekį turinčios dietos, daugeliu atvejų stokoja geležies.

Maisto gaminiai, kaip mėsa, vištiena, žuvis turi pakankamai geležies. Vitaminas C pagerina geležies absorbciją, tuo tarpu kalcis ją mažina. Kai kuriais atvejais geležies preparatai gali sukelti vidurių skausmus, palaidus vidurius arba vidurių užkietėjimą. Išmatos nuo geležies pasidaro juodos, todėl geležis gali maskuoti vidurių kraujavimą. Susidarius dideliame geležies kiekiui šanariuose, atsiranda šanario artritas; taip pat susirunk depozitai kiaušinėliuose gali sukelti impotenciją ir nevaisingumą.

KAI UODAI KANDA

Dažnai žmonės, planuodami praleisti ilgesnį laiką gamtoje, ypač miškingesnėse vietose, susirūpinę klausia: „Ar daug uodų?“ Uodo įkandimas nėra pavojingas, bet erzantis ir nemalonas. Laimė, kad niežėjimas paprastai netrukus praeina (tik maždaug vienas procentas įkandimų pasilieka kelias valandas), ypač jei per daug nesikasoma.

Vasarą kandančių vabzdžių yra daug, ne vien uodai, tačiau daugiausia pasitaiko uodų ir juodųjų musų, o pavojingiausi įkandimai, kurių tikrai reikia pasisaugoti, yra erkių.

Musės labiausiai kimba dieną, ypač anksti ryte ir pavakare. Jos mėgsta apsiniaukusią padangę, mišką, aukštą žolę ir krūmynus. Žmonės randa pagal iškvepiamą anglies dvideginį, bet „pažįsta“ iš išvaizdos. Jas sunku pastebėti, moka įlįsti net po drabužiais per mažiausius plyšelius. Kandimo metu beveik nejaučiamos, bet vėliau įkastoji vieta ištinsta, paraudonuoja, labai niežti ir skauda. Įkandimas nedingsta net kelias dienas.

Uodai kanda daugiausia ausiant, temstant, mažiau — saulėtą dieną; nemėgsta vėjuoto

pavadinimų vaikutei visai neklaušė. Ir štai ūmi permaina. Ką tik buvęs uolus, linksmas mokinukas nuliūsta. Pradeda nervuoti, pykti, gestais rodyti nepasitenkinimą, bet tuo nieko nelaimėjęs nutraukia „pamoką“ ir nuėjęs prie savo žaislų ima juos mėtyti, inoringai verkslenti. Tai ne beprasmiškas kaprizas (įnoris), bet nusivylimas, kad jis yra nesuprastas, nes jo mokymosi „metodas“ laikomas netinkamu, nepriimtiniu.

Štai kodėl, kaip sako Montessori, „kūdikiams reikia susipratusių motinų arba auklių, kurios pažintų jų sielos virpesius ir žinotų kaip juos maldyti“. Kad išvengtų tokių ar panašių konfliktų, kuriuos sukelia nepaisymas prigimtinio dėsnių, motinos arba prižiūrintieji kūdikį turi: 1. įvertinti tą nuostabią prigimties dovaną — staiga užsiliepsnojusį norą mokytis kalbos.

2. laikytis prigimties nustatytos tvarkos ir patikėti, jog kūdikis „žino“ kaip reikia mokytis. Reikia rūpintis ne vaiką mokytis kalbos ar kitų reikalingų dalykų, bet pirmiausia reikia pasirūpinti ir išmokyti kaip padėti mokytis, t.y., kaip išmintingai vadovauti dvasinei vaiko plėtrai nuo pat pradžių.

M. Montessori, suradusi žmogaus prigimties dėsninę veikimą, nurodė būdus ir priemones kaip bendradarbiauti su prigimtimi, kada gyvenimas prasideda, nes jau tada yra užprogramuotas tolimesnis vystymasis.

oro. Sakoma, kad mėnesienos naktimis uodai ypač kanda, o pilnatis jų „veiklą“ pagyvena iki 500 procentų. Žmogų pajunta net iš 20 pėdų nuotolio. Uodų kiaušiniai gali neišsiritę išbūti 5 metus, jeigu sąlygos palankios. Pakanka vieno gero lietaus ir jie išsiperi. Kanda tik patelės. Ištišta, kad uodai labiau puola žmogų, apsilvinkusį tamsių, lygių spalvų drabužiais, mažiau — šviesiais, gėlėtais, dryžuotais. Patariama nenaudoti kvėpalų, kvėpiančio muilo, tepalų (krempų), blizgančių papuošalų, nes tai labai patraukia uodus.

Apisaugojimui geriausiai tinka purškalai ar bet kuri kita apsaugos (repellent) forma, turinti DEET chemikalų. Apipurkšti ar išsisepti reikia dažnai, ne tik neuždengtas kūno vietas, bet ir drabužius. Saugotis, kad chemikalai nepatektų į akis, burną, kokią žaizdę, taip pat neįkvėpti į plaučius.

Geltonos spalvos elektros lemputės sumažina uodų skaičių apie namą, nes geltona spalva vabzdžiams reiškia pavojų. Mažiau padeda elektriniai

itaisai, kurių srovė užmuša arti priskridusius vabzdžius. Iš tikrųjų tų itaisų garas ir šviesa pritraukia vabzdžių į artimą aplinką, o sunaikina daug naudingų sparnuočių, kai uodai geria sau kraują toliau.

Įvairios žvakės (su citronella ar kitais chemikalais) ir dūmų „bombos“ duoda nedaug naudos, ypač vėjuotu oru. Vis tiek veiksmingiausi yra purškalai ar tepalai, uždedami ant žmogaus kūno bei drabužių, o namo vidų apsaugo sveiki, tankūs sietai ant visų langų ir durų.

Norint sumažinti uodų spiečius savo aplinkoje, reikia pašalinti stovintį vandenį, trumpai nupjauti žolę, vengti brūzgynų, nes ir ant šlapios žolės veisiasi uodai, o be to, jie turi gerą priedangą karštą dieną.

Besidomintiems efektingesne apsauga nuo įvairių, vasarą žmogų ir gyvulius bei paukščius varginančių, parazitų, infekcijų apie apisaugojimo produktus teikia National Pesticide Telemarketing Network, paskambinus tel. 800-858-7378.

R. D.

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV.	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur. .... (U.S.)	\$100.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV.	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur. .... (U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišunčiamos gavus prašymą.

tymosi planas, kuris yra bendras viso pasaulio vaikams.

„Prigimtis nuostabiai gerai yra suderinusi biologinius ir psichologinius vaiko-žmogaus poreikius“ (Montessori). Todėl mums belieka juos pažinti, rūpestingai juos patenkinti ir vaiko fizinis augimas bei dvasinis vystymasis vyks sklandžiai, be jokių problemų.

Visiems gerai žinomos praktinės problemos su mažais vaikais yra ne kas kita, kaip suaugėlių prasižengimai prieš prigimtį. Gyvulių jaunikliai veikia pagal instinktą, o vaikai — pagal prigimtį arba prigimties (ne protavimo) skatinami bei vadovaujami.

Todėl labai svarbu gerai pažinti kas yra prigimtis ir kaip ji reiškiasi. Apie prigimtį ir prigimtine teise siūlyčiau pasiskaityti: LE XXIV t. (48-49 p.). Kokiu būdu prigimtis reiškiasi ir kaip sėkmingai su ja bendradarbiauti, nuosekliai yra išdėstyta M. Montessori veikaluose: **The absorbent mind, the secret of childhood.** Reikalaukite jų viešosiose bibliotekose. (Bus daugiau)

LINAS A. SIDRYS, M.D.

Ophthalmologas/Akių Chirurgas
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

Kab. tel. (312) 471-3300

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.

Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, prietaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.

Palos Hgts, Ill. Ktv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v.p.p.
Seitd. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir
Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Trys tuberkuliozės sergančios mergaitės TB ligoninėje, kurią iš Amerikos vaistais aprūpina Lithuanian Mercy Lift organizacija.

Kam taisyti, jeigu veikia?

Manyčiau, kad niekas neveža automobilio taisyti, kol jis gerai veikia. Taip pat turbūt ir pas daktarą neiname, kol reikalaujama. Lietuvių išeivija gali didžiulis savo kultūrinė veikla ir atliktais darbais, kurių neatlikti jokia kita išeivija! Ši skiltis yra neužtenkamai didelė, kad būtų galima bent dalį išeivijos atliktų darbų suminėti, tad pasitenkinasi tik keletą tepaminėdamas. Kuri išeivija yra išleidusi 37 tomų enciklopediją, taip pat kuri gali didžiulis savo operos pastatymais?

Muzikos šventė, vykusio 1991 m., savo renginiu ir žiūrovų gausa mažai kuo atsilieka nuo dabar rengtos Vilniuje. Mūsų Dainų šventėje dalyvavo apie 1,400 atlikėjų ir 9,000 žiūrovų. Vilniuje vykusioje Dainų šventėje, spaudos pranešimu, buvo 18,000 dalyvių ir suoluose sėdėjo 10,000 žiūrovų. Reikia žinoti, kad tų žiūrovų tarpe apie 1,000 buvo iš užsienio. Vadinasi, mūsų Dainų šventėje ir vykusioje Vilniuje buvo vienodas žiūrovų skaičius, tad kur čia yra tas mūsų atsilikimas? Labai nustebau, kuomet spaudoje pamaniau ir perskaičiau „Svarstyklės mūsų kultūros atstovavimo reikalą – dr. Alfonsas Eidintas („Draugas“, 1994.VII.21). „Lietuvių spaudoje ne kartą esame skaitę: kiekvienas lietuvis užsienyje yra Lietuvos ambasadorius, ir tai yra absoliuti tiesa“. Dabar pažūrėkime, kaip Lietuva su tais „ambasadoriais“ elgiasi. Taip pat absoliuti tiesa, kad tie vadinamieji „ambasadoriai“ i Lietuvą be vizos nėra įleidžiami. Su Amerikos pasu beveik visur galima važiuoti – tik ne i Lietuvą!

„Devyni mėnesiai ambasadoriaus poste Vašingtone man jau ne kartą įrodė, kaip svarbu turėti vietos lietuvių paramą, ne tik ambasados remontui ar jos kasdieninei veiklai, bet ir paramą kultūrinėje srityje“. Pasiūlymas vietos lietuvių kultūrine veikla ir parama, tačiau nesakydamas kodėl, vis tik ja nėra tikrai patenkintas, nes norėtų ją reformuoti ir dailios kitur. „Mūsų žvilgsnis dėsninai nukrypo į kitų valstybių patirtį šiuo klausimu. Štai Vokietija visame pasaulyje yra išplėtojusi Goethes Instituto tinklą“. Tik gaila, kad ambasadorius su tuo reikalu nėra gerai susipažinęs. Turbūt jam nėra žinoma, kad praėjusio šimtmečio gale vokiečiai

sudarė didžiausią tautinę grupę Čikagoje. Ir jie nebuvo tik „škerdyklių darbininkai“, bet valdė fabrikus, įmones, bankus, buvo „bosai“ ir prižiūrėtojai. Kur šiandien jie yra? Ne tik kariai juos paveikė, bet ir greitesnė asimiliacija. Tad ir Goethes Institutai jiems nieko nepadėjo. O antra, atrodo, kad ambasadorius „ne i savo daržą išoko“.

Manyčiau, kad jis yra atsivertęs atstovauti Lietuvai Amerikoje, palaikant su jos valdžia ryšius, o ne išeivijai diriguoti ar jai vadovauti. Diplomatinio kodekso nežinau, bet manyčiau, kad State Department labai nepalankiai pažiūrėtų, užsienioje, kad vieno krašto ambasadorius Amerikos piliečių veiklai vadovauti bando.

Dabar grįžkime prie Instituto. „Mano supratimu, Lietuvos kultūros Institutas būtų bendra, Lietuvos ir išeivijos valdoma, lietuvių kultūros institucijų Čikagoje laisva, savanoriška sąjunga, kurią remtų Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerija. I LKI valdybą Lietuvoje įeity visų politinių partijų po vieną atstovą, valstybės prezidentas, Seimo vadovai, užsienio reikalų ministras, kurie sprendžiamais strateginius to instituto veiklos klausimus ir skirtų, metams bėgant, vis didesnes lėšas, nes ilgai nuli Lietuvos valstybė stiprės ekonomiškai. Kol kas LKI daugiau turės būti remiamas JAV lietuvių institucijų“. Tik paskaičius tą visą grupuotę, kurią norima ant mūsų pečių užkrauti, bematant šaltas prakaitas išpila. Taip kaip toje pasakoje, kur „Devyni vilkai viena bite plovė“. Aš jokių prošausių negaliu įžiūrėti, jeigu tie, kurie Lietuvoje netvarką suorganizavo, bandytų i mūsų veiklą pirštus iškelti. Neturėtume susižavėti ateityje žadama ekonomine parama. Visuomet išeivija Lietuvą rėmė, o ne priešingai! Vienintelė parama, kurios mes lauktumėme – tai pabaigti Lietuvoje visuomeninio turto vagystes ir netvarką kelti. Užut to, susirūpinti krašto gerove. Kai nebebus kilsiasdešimt kepurų atkišti i išeiviją, tai savo reikalus mes patys susitvarkysime! O dabar tas visas siūlomas planas man atsiduoda apynasriu, kurį norima išeivijai ant galvos užmauti. Tad reikia būti atsargiems ir „Nepamesti kelio dėl takelio!“

Juozas Žygas

KAS PALAUŽĖ PASITIKĖJIMĄ VALDŽIOS INSTITUCIJOMIS?

Gastrolės i užsienį ir nauji automobiliai

Lietuvos spaudoje dažnai skelbiamos nesuderinamos žinios. Didelė gyventojų dalis, turinti mažas pajamas, sunkiai vertčiasi. Valstybės tarnautojai gauna gana žemus atlyginimus, dargi dažnai tie atlyginimai jiems laiku neišmokami, nes trūksta ižde pinigų. Mokesčių surinkimo aparatas nėra pajėgus surinkti valstybei priklausantių mokesčių. Ligoninėms trūksta lėšų sumokėti už baltinių skalbimą, energiją, telefoną. Iš kitos pusės rašoma, kad neseniai Lietuvos vyriausybė patvirtino penkių asmenų Lietuvos delegaciją, vykstančią i Tarptautinės darbo organizacijos suvažiavimą Genevoje, kuriai skiriama išlaidų suma 65,000 litų, kas sudaro apie 200 tarnautojų mėnesinę algą.

Ar siunčiant delegacijas i užsienį, nereikėtų pagalvoti apie taupomą politiką? Užut siuntus i tokios ne taip svarbios užduoties suvažiavimą 5 asmenų delegaciją, pasitenkinti vienu ar dviem asmenimis. Iš viso, atrodo, kad kelionėms i užsienį per daug išleidžiama ir jos yra per dažnos.

Nomenklatura

Spaudoje rašoma, kad Lietuvos Respublikos prezidentui i ministrų pirmininkui perkamas specialus lėktuvas. Seimo nariams, ministrams, prokuratoriams darbuotojams perkami Vakarų gamybos tarnybiniai automobiliai. Dauginamas ministerijų skaičius su ministrais, viceministrais ir pulkais biurokratų, užmerkiant akis, kad tauta sunkiai ekonominiai alsuoja ir didelę jos dalis vargingai vertčiasi, vos galėdama prasimaitinti.

Ar nedera pagalvoti, kad tokie nedideli valstybei, kaip Lietuva, kurios ūkį iš pagrindų sugriovė sovietinė sistema, tenka iš naujo viską atstatyti ir kiekvieną išleidžiamą litą apskaičiuoti?

Lietuva negali lygintis su didelėmis turtingomis valstybėmis. Trūkstant pajamų tenkinti būtiniausiems reikalams, tenka susiveržti diržus. Jei JAV pasitenkina 14 ministerijų, 1918 m. atkurta Lietuva apsiėjo su 8 ir valstybės kontrolės įstais, tai dabartinei Lietuvai, kurios gyventojų skaičius nesiekia nė 4 milijonų, jau reikia 14 ministerijų!

IGNAS MEDZIUKAS

Štoka tautinio solidarumo

„Ūkie ir biudžeto problemos staiga neišnyktų, jeigu būtų atsisakyta užsienio gastrolė, automobilių, rezidencijų. Bet būtų solidarumo ir susipratimo ženklas, kuris labai reikalingas“, – sako Kęstutis Girnius („Atgimimas“, nr. 22).

Lietuvos žmonės yra ne akli ir ne kurti. Jie visą mat ir vertina. Todėl nenuostabu, jog gyventojų apklausa rodo, kad daugiau gyventojų nepasitiki valdžios institucijomis, negu jomis pasitiki.

Nesibaigiančios bėdos

Štai viename laiške, neseniai gautame iš Lietuvos, rašoma: „Mūsų Lietuvoje, deja, chaosas. Neokomunistai jau baigia „privatizuotis“ bent kiek vertingesnį turą už centus. Neapsakytas gėbūmas. Beje, kad aprūpinti Seimo deputatus užsienietiškomis mašinomis – balsavo vieningai ir kairieji, ir dešinieji... Žemės ūkyje nesibaigiančios bėdos, žemės grąžinimas apraizgytas sunkiai įveikiamais potvarkiais. Modernizuotiems kolchozams suteikta teisė įsikišti i savininkų giminaičių žemes. Kai kurias žemes valdžia pardavinėja, žinoma, ne savo, buvusių ūkininkų, ir ne visiems, tik saviems.“

Dešinieji nuleidę sparnus visai apsnūdo ir kažko laukia. (Matyt, stebuklo). Bažnyčia tęsia sovietmečiu bolševikų nustatytą pareidymą: melskites i Dievulį garbinkite, bet kad esate valstybės piliečiai – užmirškite. Tokios pas mus jau labai nelinksmos naujienos.“

Toliau tame pačiame laiške rašoma: „Beje pasigirsta balsų apie susilpnėjusius santykius su Lietuvių išeivija. Tai ir ne dvas: kaip šaukia, taip ir atsiliepia. Ką ir kalbėti, jei saugumo komiteto vadovu Seimas išrinko buvusį sribą V. Petkevičių“.

Grįžtančių iš Sibiro vargai

Kitame laiške iš Lietuvos rašoma: „Baisiai apmaudu ir pikta, kad daugumą mūsų apėdo piktoji dvasia. Valdžios vadeles tiesiog i rankas įgrūdome vakarykščiams lietuviškiems politrumams. Galima suprasti su ramėjusiu neokomunistų ciniškumą – net grįžtantiems iš Sibiro mirusių vaikams nenorima

pripažinti Lietuvos pilietybės ir neišduodami pasai... Blogiausia, kad opozicija neruošia, nesugeba ugdyti tinkamų kadru, autoritetu. Visi sutinka – reikia valdžią keisti, bet i ką – nesuranda. Senieji, kurie prakišo turėtas valstybės valdymo vadeles, jau nepopuliarūs.“

Reikia pripažinti, kad ir meninės jėgos Lietuvoje išblėse. Nėra ryškesnių talentų. Jaunimas sumaterialėjo. Dalis nuėjo i nusikaltėlių pasaulį. Rinkia atvira menkavertėms užsienio prekėms, o vietinės dirbtuvės užut modernizuotis, bankrutuoja, bedarbių eilės auga. Pasmano giminaite Kaune vaikučius prižiūri, kol ji yra darbe, aukštąjį mokslą baigusi moteris... O dėl nusikalstamo ordinų dalinimo, tai sovietinio stiliaus tęsinys, jeigu Vyčio Kryžiaus ordiną ne karo metu kabinėja kam pakliuvo, tai tik aklas pagarbos stokos supratimas. Teisingas buvo J. Žygo straipsnis „I tėvynę mums vartai užkelti“. Čia nieko pridėti nereikia. Bet jiems (kairiuoliams) kaip žasims vanduo. Jie ir prispirti ciniškai dirba, vagia ir meluoja“.

Sovietinė sistema, paneigusi krikščioniškos siūlomą artimo meilės principą, išugdė sovietinį žmogų egoistą ir jo širdyje neapdykantą savo artimui. Toks žmogus be mažiausio gaileščio skriaudė, kankino, žudė kitus. Todėl KGB nesunkiai už jodo iššikus grašius užverbudavo bendradarbius. Labai skaudu, kad tie, kurie buvo įsijungę i broližišką akciją biblijo Kaino vaidmenyje prieš partizanus ir apskritai padorius lietuvius, šiandien yra laikomi kaip karo veteranai, kovoję prieš fašizmą ir gauna riebias pensijas.

Mokytojų studijų savaitės vadovė Jūratė Stirblienė taria atsiveiklinimo žodį liepos 23 d. Dainavoje. Nuotr. Viktoro Kučo

Žaidimas su ugnim prie parako statinės

Su nuostaba klausomės balsų ir šioje Atlanto pusėje, kad Rusijos kariuomenės tranzitinė zona per Lietuvos teritoriją i Karaliaučiaus sritį yra nekenksmingas, bet kaip tik labai pozityvus ženklas, parodysiantis Lietuvos geravimą savo didžiojo kaimyno atžvilgiu. Anta vertus, juk ateities pasaulis turės mažinti tarpvalstybinių kelionių suvaržymus, kad lengviau iš krašto i kraštą būtų pervežamos prekės, keleiviai (kai kurios Europos Sąjungos valstybės tokį susitarimą jau yra padariusios). Ateities Europa būsianti kaip dabar Jungtinės Amerikos Valstijos – jokių kliūčių važiuoti sausumos, vandens bei oro keliais iš vienos valstybės i kitą nebus. Tad rusų tranzitas per Lietuvą būtų gera ateities Europos vizijos pradžia.

Tačiau nereikia pamiršti, kad Amerika yra vientisa. Joje visas pusšimtis valstybių vis dėlto sudaro vieną, tą pačią valstybę – viena kalba, viena tauta (nors daug tautybių), vienos, visų gyventojų rinktos vyriausybės valdoma. Nors Amerika su savo artimiausiomis kaimyninėmis valstybėmis – Kanada ir Meksika – turi gerus santykius, bet nei kanadiečiai, nei meksikiečiai negali i JAV įvažiuoti be dokumentų tikrinimo, o juo labiau vežti savo kariuomenę ar ginklus per Amerikos teritoriją.

Žinoma, situacija Šiaurės Amerikos žemyno netaikytina Rytų Europos valstybėms, kurios dar neseniai išspruko iš Rusijos „itakos sferos“ (koks „nekalts“ pavadinimas didesnio kaimyno grobuoniškiems kėslams prieš mažesnę, bejėgišką kaiturint visuomet nusileisti!).

Pagrindinės to skirtumo priežastys yra dvi: pirma, valstybė, buvusi okupuota beveik pusimčių metų, pripratusi be jokių kompromisų klausyti visų įsakymų, ateinančių iš Maskvos, iš tos inercijos – ar iš seno pripratimo – ir toliau (nors jau būdama nepriklausoma) negali atsisipirti Rusijos reikalavimams; antra, atrodo daug pratingiau patenkinti galingojo kaimyno pageidavimus, negu rizikuoti jo nemalonės pasireiškimu.

Sakykim, susitarimas pasiek-

tas ir Rusijos kariuomenė, ginklai, įvairūs reikmenys rieda Lietuvos keliais bei geležinkeliais i Karaliaučiaus sritį ir iš jos. Taip pat prisiminkim, kad čia tebeturime reikalą su dviem, priešiskai viena kitai nusistačiusiomis žmonių grupėmis. Neapdykta rusams Lietuvoje dar labai gyva. Nuoskaudos, patirtos okupacijos dešimtmečiais, per tokį trumpą laiką neišdilo. Iš rusų pusės taip pat jaučiamas šovinistinis įsitikinimas, kad Lietuva ir kitos dvi Baltijos valstybės yra i turi būti rusų imperijos dalis. Vadinasi, turint tokią „parako statinę“, neverta žinisti užžiebtai degtukais.

Liepos 27 d., kaip rašo „Lietuvos rytas“ (07.28 d.), galbūt pasirodė tokio pavojingo žaidimo „pirmoji kregždė“ – Rusijos lėktuvas vėl tyčia pažeidė Lietuvos oro erdvę: „...Vilniaus regioninio centro skraidymo vadovas artėjančiam valstybinės sienos link Rusijos karo transporto lėktuvui IL-76 Nr. 79942 uždraudė įkristi i Lietuvos oro erdvę – tokiam skridimui Rusijos ambasada turėjo gauti Lietuvos užsienio reikalų ministerijos, kuri savo ruožtu šį klausimą derina su karinėmis oro pajėgomis, leidimą. Kadangi nieko panašaus atlikti nebuvo, skrydžių valdymo tarnyba iš Maskvos i Kaliningrado sritį 8600 m aukštyje skridusio lėktuvo įgulai paliepė keisti kursą ir grįžti ten, iš kur skrendama. Lėktuvas vadas per radiją atsakė aviaispėčio komandos nevykdysias, nes salone sėdintis generolas įsakė tęsti skridimą numatytu maršrutu...“

Tai jau ne pirmas – ir, be abejo, ne paskutinis kartas, kai Rusijos lėktuvai visiškai nepaiso tarptautinių valstybių oro erdves saugančių, įstatymų ir saugališkai skrenda virš Lietuvos teritorijos. „Nuo šių metų pradžios Rusijos karo lėktuvai Lietuvos oro erdvę pažeidė 82 kartus“, – rašo minėtasis „Lietuvos rytas“. Nevaržomas tranzitas sausumos keliais suteiks rusams galimybę ne vien Lietuvos oro erdvę pažeisti. Be protestų, i kuriuos ir toliau nebus kreipiama dėmesio, kokią bausmę Lietuva taikys Maskvai?

• 1494 m. birželio 7 d. Ispanija ir Portugalija pasirašė vadinamąją Tordesillas sutartį, pa-

gal kurią visas naujai atrastąsias žemes pasidalino tarp savęs.

NEBUVO LEMTA ŽŪTI

JUOZAS KULIUKAS

ATSIMINIMAI

19

Mano vadovas atidarė kito kambario duris i liepę man įeiti. Tamsoje negalėjau matyti, kas yra tame kambarėje. Kai įėjau pro duris, išgirdau, kad vienoje pusėje kažkas mane šaukia pavarde. Kitas tiesiai sako:

– Eik čia!

Pasirodė, kad ten buvo apie dešimt lietuvių. Jie visi pripratę prie tamsos, tai galėjo geriau matyti. Radau ten iš automatų kuopos ir ryšininkų būrio kareivių, o taip pat leitenantą, mūsų pirmąjį P.T.R. kuopos vadą. Visi norėjo papasakoti, kaip jiems pavyko pasprukti iš Stalino rojaus. Buvo vyrų ir iš kitų dalinių. Pasirodė, kad tie kiti daliniai norėjo užimti šią vietovę. Iš ano mūšio buvo ir tie negyvi kareiviai lauke.

Rytojaus dieną mums įsakė išeiti i lauką, visus išrikiavo. Atėjo vokiečių karininkas, tai pirmą sykį man teko matyti vokiečių vyresnįjį. Jis visai kitaip atrodė negu Raudonosios armijos karininkai. Dargi skyrėsi ir nuo tų, kuriuos aš vakar tame kambarėje mačiau. Karininkas paklausė, kur yra tas „mažas žydėlis“. Jis drebėdamas išėjo i priekį. Karininkas jam sako:

– Nebijok, man reikia vertėjo.

Tada po vieną šaukė i vidų, kiek apklausinėjo. Pasakė, kad vienas lietuvis vyresnysis ir tas žydas turės važiuoti atskirai. Mes atsiveiklinome su savo leitenantu. Gaila buvo skirtis, nes jis buvo geras kuopos vadas. Visi automatų kuopos kariai jį labai gerbė.

Mus nuvarė toliau i mišką. Ten pamatėme daug vokiečių kariuomenės. Gavome po puskepalį duonos, dar pridėjo pilną katiluką morkų košės. Buvo nelabai skani,

bet alkanam viskas tinka. Miške buvo daug karo belaisvių, bet juos nuvarė toliau, o lietuvius pasiliko. Kurį laiką dirbome miške. Mažai mus ten saugojo, gal dėl to, kad niekas nebando bėgti.

Netrukus pradėjo šalti, prisnigo sniego. Mus nuvarė i netolimą kolchozą ir pasakė, kad palauktume transporto: visus karo belaisvius veš i Vitebską.

Tame pereinamame karo belaisvių lageryje visi troško kaip galima greičiau ir toliau pasitraukti nuo fronto. Kitą dieną pranešė, kad rusai atkrito kelia, bando apsupti. Ejo gandai, kad jau nebegalėsime iš ten išeiti. Visi tikrai nerimavo, ne tik mes, lietuviai. Vitebskas nebuvo arti. Matyt, ten vyko didelės kautynės. Po kiek laiko pranešė, kad rusus atstūmė ir mes galėsime iš čia ištrūkti. Atvažiavo keli sunkvežimiai, visus nuvežė i Vitebską.

Miestas labai sunaikintas. Kažkur priemiestyje buvo įrengtas nemažas belaisvių lagerys, aptvertas keliomis eilėmis spygliuotų vielų. Tik už pirmųjų vartų stovėjo nemažas namas. Mus suvarė i tą namą, nes laikė savanoriškai pasidavusiais i nelaisvę. Lietuvių buvo apie dešimt, bet kelis radome, kurie jau anksčiau buvo patekę i nelaisvę. Buvo ir daug rusų, patikėjusių tais propagandiniais, vokiečių mėtomais lapeliais, ir pasidavusių priešiui.

Kai kurie lietuviai i nelaisvę, kaip minėjau, pateko anksčiau, kai dalinys bandė per pelkes atkirsti vokiečius prie to ežero. Jiems nepasisekė ir vokiečiai dalinį apsupo. Vyko smarki kova, vokiečiai prarado nemažai kareivių. Nuo to laiko ir su lietuviais belaisviais jie griežčiau elgėsi. Netrukus po mūsų dar atvedė kelis lietuvius iš buvusio pulko. Vienas buvo man gerai pažįstamas iš automatų kuopos. Juos paėmė kiek vėliau, kaip mus. Sakė, tuo laiku, kai mes patekome i nelaisvę, labai daug karių buvo prieštankiniame griovyje.

Tas jau buvo netoli Kalėdų. Netrukus atvedė dar

vieną lietuvių, 39-to pulko puskarininkį. Jis atrodė kiek keistas, nelabai draugiškas.

Vieną dieną atėjo du lietuviai iš lietuviškųjų dalinių. Jie buvo labai malonūs, draugiški, atnešė mums maisto. Pasakojo, kad keli daliniai priskirti prie vokiečių kariuomenės štabo ir bus siunčiami saugoti geležinkelio linijų bei kitų įrengimų. Pridėjo mus vėl aplankyti, jei mes ten ilgiau pasiliksimė.

Gal rytojaus dieną vėl atėjo tie du lietuviai ir su jais trys vokiečių karininkai. Jie mus pradėjo klausinėti. Karininkai kartais kalbėjo rusiškai, kartais vokiškai per vertėją. Patikrino raudonarmiečių knyguotes, viską raštininkas surašinėjo.

Nors apklausinėjo visus, bet labiau domėjosi tais, kurie buvo nuteisti kalėjimo arba griežto režimo lageryų bausme, o paskiau įjungti i Raudonąją armiją. Su mumis tokie buvo keturi, vienas nuo Panevėžio, buvęs eiguļs. Jis gavo penkerius metus, nes turėjo medžioklinį šautuvą. Nepriklausomos Lietuvos laikais eiguļiai turėjo turėti dar i kariškų šautuvus, bet jis sakėsi savo šautuvą atidavęs. Buvo įsitikinęs, kad medžioklinį šautuvą turi teisę pasilaikyti. Už tai gavo penkerius metus lagorio. Kitas buvęs Raseinių kooperatyvo vėdejas. Jis parsinešė namo medžiagos iš kooperatyvo. Taip pat gavo penkerius metus.

Peržiūrėjo ir mano raudonarmiečio knyguotę. Vienas sako:

– Tai užsitarnavai puskarininkio laipsnį?

– Tarnavau D.L.K.G. pulke. Devynis mėnesius išbuvau mokomojoje kuopoje. Karo metu gavau tik puskarininkio laipsnį, kitu atveju būčiau pakilęs daug aukščiau, – pasiteisinau.

Karininkas nieko daugiau neklaušė.

Vienas karininkas, iki tol tylėjęs, prabilo:

– Tai ką, vyrai, ar norite stoti i Lietuvos apsaugos

batalionus?

Visi buvome labai nustebę. Iki tol manėme, kad jis vokiečiai, o pasirodo, kad lietuvis. Vyrai tylėjo. Tikriausiai nei vienas nenorėjo iš vieno katilo tuoj šokti i kitą, bet taip pat nenorėjome tiesiai atsakyti ne. Pirmasis atsiliepė eiguļs:

– Aš jau per senas pradėti iš naujo, esu per daug iškentėjęs, bet dar labai norėčiau sugrįžti namo, nors kiek pailsėti...

Kiti sakė, kad norėtume stoti i savisaugos dalinius, bet, matyt, jie ne tai norėjo išgirsti ir pasakė, kad jie turi užtenkamai karių. Tada paėmė visų dokumentus ir užtikrino, kad mums jų daugiau neberekės.

Visi pradėjome prašyti, kad jie mums kaip nors padėtų išsivaduoti iš nelaisvės, nes visi norėtume stoti i tuos dalinius ir grįžti namo, nors ir visai trumpam laikui. Jie pasakė, kad nieko mums negali padėti. Visus belaisvius iš čia išveš – tikriausiai jau rytoj.

– Kai apsisistos Kaune, kreipkitės, kad jums leistų susisiekti su generolu Kubiliūnu. Jis jums padės.

Svarbiausia, jis paminėjo, kad važiuosime i Kauną. Visi apriomo.

– O gal važiuos per Vilnių? – kažkas paklausė.

– Aišku, kad per Vilnių i Kauną, – gavome atsakymą.

Po to visi išėjo. Vėliau mums buvo atnešta nemažai maisto ir pasakyta, kad netrukus būsime vedami i geležinkelio stotį.

– Jau daug belaisvių ten nuvaryta.

Traukiniaiėjo tik dienos metu, nes naktimis partizanai traukinius sprogdino. Po kiek laiko išgirdome sargybinius garsiai šaukiant:

– Ivan, raus, raus!

(Bus daugiau)

KALIFORNIJOJE DARŽININKAUJA LIETUVOS LAUKŲ DUKTĖ

Nelabai toli nuo Los Angeles, Laguna Hills Leisure World gyvenanti lietuvaitė neseniai laimėjo „Blue Ribbon“ (mėlyną kaspiną) arba pirmąją premiją už sugebėjimus daržininkystėje. Agota Žibienė-Jackson jau apie dešimtį metų gyvena šiame, pensininkams specialiai įrengtame miestelyje. Daug kas pastebėjo jos pavyzdinę daržą, bet iki šiol neteko premijų laimėti. Miestelyje yra bent 25,000 gyventojų ir prie vartų yra „apsauga“, taigi visi gali jaustis saugiai, lyg uždarose tvirtovėse. Čia jaunimo nematyti, nes reikia sulaukti tam tikro amžiaus, kad įsitaitytų savo nuosavame didesniame ar mažesniame bute. Gyventojai aprūpinami visokiais patogumais. Galima lankyti kursus savo pasirinktoje specialybėje, sportuoti, lošiant golfą, plaukyti baseinuose ar iš viso lavintis sau patinkamoje srityje. Mėgstančių daržininkauti, kaip Agota, yra gana daug. Jų malonumui yra žemės sklypai, kur gali auginti, ką nori ir net nemokamai gauti trąšų.

Lietuvos laukų duktė Agutė 1944 m. kartu su šeima pasikinkę arkliuką, pasitraukė iš savo gimtojo namų. Okupantai vokiečiai tuo laiku evakuavo pasienio gyventojus rusų kariuomenei antro kartu besiantinant. Gimtasis kaimas, vardu Slavikai, buvo visai arti sienos ir reikėjo

keliauti Vokietijon. Galų gale su keturiais mažais vaikais Agutei pavyko pasiekti ir Kaliforniją. Apie tą nuotykingą kelionę būtų galima daug papasakoti. Pradžiai buvo sunki — kumelė, vardu „Žvaigždė“, užsispyrė ir atsisakė traukti vežimą; matyt nenorėjo (kaip ir jos šeimininkai) palikti Lietuvos. Bet bėgti reikėjo — karo veiksmai sudėgino kaimą ir beveik sunaikino jo vienintelę šv. Onos bažnytelę, kur paliko tik tai varpinę.

Agutė išsivežė didelę meilę savo kraštui, yra daug kartų keliavusi Lietuvon, dažnai lankydama (dabar gražiai atstatytą) Slavikus. Darželyje stengiasi auginti daržoves, gėles ir vaisius, kokius turėjo Lietuvoje. Žinoma, gamtos sąlygos čia žymiai skiriasi. Senovėje išmoktos taisyklės apie tinkamą laiką sėjimui ir sodinimui, ar pasakojimai apie mėnulio padėtį danguje, sako Agutė, čia neturi reikšmės. Čia sunkiai uždera taip mylimos rūtos arba mums įprastos bulvės. Mūsiškės alyvos ir jazminai ar mėgstamieji bijūnai visai neauga. Bet Agutei niekad nepritrūksta agurkų, čia ir krapai gerai auga. Užauga gerai ir burokėliai bei žali svogūnai šaltibarščiams. Iš gėlių jos mėgstamiausi yra jurginai, ramunės ir rožės, kurios svetingoje Kalifornijoje žydi beveik metus.

Agutė Z. Jackson savo darže.

DABAR SUNKU, O KAIP BUS ŽIEMA?

„Valstiečių laikraštis“ (liepos 9 d.) išspausdino straipsnelį „Gresia ankana žiema“. Jis patvirtina daugelio, buvusių šią vasarą Lietuvoje, pasakojimus, kad kraštas varginamas nepaprastų karščių ir sausros. Prisi-deda ir biurokratinės bėdos; žmonėms atimančios paskutinę viltį:

„Pievose ligi juosmens prižėlė žolės — peraugusios, nenušienautos, nenuganytos. Ūkininkai, 3 ha šeimininkai, pašaru stengiasi apsirūpinti, o kai kurios bendrovės, gyvuojančios gal jau paskutinę vasarą, į šienapjūtę numojo ranka.

— Šiomet bendrovės nušienavo dvigubai mažiau negu pernai. Net nepatogu skelbti duomenis, — sako Žemės ūkio ministerijos vyriausiasis agronomas Antanas Žekas.

Iš tiesų! Birželio pabaigoje Tauragės rajono bendrovės buvo nušienavusios tik 200 ha, Telšiu — 300, Šilutės — 345 ha. Vos 50 tonų šieno prisidžiovinę švenčionių, 60. Ignalinos, 72 — Telšių rajonai.

Lietingomis dienomis apdairūs šeimininkai žolę silosavo, ruošė šienainį. Pastarojo daugiausia — 8-10 tūkst. tonų pagaminta Pakruojo, Panevėžio,

Kėdainių rajonuose. Per 6-8 tūkst. tonų silos pagamino kėdainiečiai, šakiečiai, radviliškiai. O Kretingos, Plungės, Skuodo, Tauragės rajonų žemės ūkio bendrovės silos ir šienainio visiškai neruošė.

Kas atsitiko, kad žemdirbiai nusigynventi bendrovių nebeteri lėšų šienapjūtei. Birželio mėnesį vėl padidėjo perdirbimo pramonės įmonių įsiskolinimai žemdirbiams. Pieninės jiems skolingos apie 45 mln., mėsos perdirbimo įmonės — apie 30 mln. litų. Dar ne su visais cukrinių runkelių augintojais atsiskaitę Marijampolės ir Pavenčių fabrikai už pernykštį derlių.

Žemdirbiai priversti lįsti į skolas. Nemažai žemės ūkio bendrovių, kurioms skolų gražinimo terminas atidėtas iki lapkričio mėnesio, jų nebeįstengs gražinti ir, matyt, nustos egzistavusios. Tai taip pat viena priežasčių, dėl kurių numota ranka į šienapjūtę. Atseit, iširs bendrovės, nebeliks karvių, neberekės nei šieno, nei silos.

Jei ir toliau laiku nebus atsiskaitoma su žemdirbiais, jei išvadų nepadarys Žemės ūkio ministerija, galvįjams gresia ankana žiema“.

Rytas Kupiškyje.

KAS ŠVENČIA 465-TĄJĮ GIMTADIENĮ

Ne tik didieji, bet ir mažieji Lietuvos miesteliai pralenkia Amerikos miestus savo ilgu amžiumi. Ne veltui — Senojo Pasaulio gyvenvietės!

Štai Aukštaitijoje Kupiškiui, pagarsėjusiam turtingais vestuvių papročiais ir ypatinga tarpe, šįmet sukako 465 metai. Pagal Lietuvos metriką, 1529 m. užfiksuotas Kupiškio pava-

Su dideliu dėmesiu puoselėjamas, daržas kartais duoda tokį gerą derlių (sakysime pomidorų kurių ir mums ragauti teko), kad Agutė gali apdovanoti visą savo šeimą, draugus ir pažįstamus šviežiais bei sultingais skanėstais. Kiekvienas gyvas daiktas jaučia širdies šilumą ir meilę. Agutė dažnai keliai prieš saulėtekį ir skuba ravėti, kaupti, genėti ar užsiimti kitokiais darbais savo numylėtam darže, kur randa tiek pasitenkinimo ir dvasinės ramybės. Mes džiaugiamės Agutės pasisekimais ir linkime ilgiausių metų ir sveikatos!

H.Y.P.

dinimas, ir kupiškėnų prievolės mokamos karaliui Žygimantui Senajam.

Kupiškėnai šį jubiliejų šven-tė liepos mėn. net tris dienas, kaip ir dera tokiai progai. Miestelis virte virė įvairiais renginiais: kupiškėnų ir svečių susitikimai kultūros namuose, koncertas, paskaitos apie kupiškėnų tarmę, papročius; iškilmingos pamaldos, miesto vėliavos šventinimas, linksmas vakarojimas piliakalnyje prie Lėvens, o, svarbiausia, atidengimas paminklo garsiajam kupiškėnui — Laurynui Stoukai-Gucevičiui — Vilniaus katedros architektui.

Miesto jubiliejum pasidžiaugti sugužėjo ne tik vietiniai, bet ir plačių apylinkių kupiškėnai — iš Račiūpėnų, Aukštupėnų, Akmenytės, Smilgių, Migonų, Starkonių... Buvę svečių ir iš Vilniaus, ir Kauno, ir užsienio. Kupiškėnai, negalėję šioje džiugioje šventėje dalyvauti, atsiuntė savo linkėjimus „Kupiškėnų minčių“ laikraščiui (red. Alfonsas Briedis), kuris šia pro-

ga išleido įdomų priedą „Lėvens balsai“. Jo puslapiuose savo brangų vaikystės miestą sveikina tolimieji kupiškėnai — Vytautas Plukas iš Santa Monica, CA ir Nijolė Jankutė iš Čikagos. Čia išspausdintas labai įdomus kalbininkės Klementinos Vosyltės straipsnis „Kupiškėnų tarmės paminklas“, Vyt. Rudoko tarmiškai parašyta Baisiojo birželio atminimų ištrauka ir daug nuširdžių eilučių „brungiam“ Kupiškui.

Kupiškėnų jausmai savajam miestui galbūt geriausiai išreiškiami šiomis eilutėmis: ... Tavimi aš džiaugiuos Tavimi aš gėriuos Ir vainiką gėlių tau pinu. Tu — manoji širdis Ir šviesi ateitis Ilgesy neregėtų dienų... Gyvuok, auk ir klestėk, Kupiški, dar 400 m.!

• 1980 m. gegužės 18 d. Mount St. Helens ugniakalnis Washington valstijoje išsiveržė po 123 metų „tylos“ ir sunaikino apylinkes maždaug 30 mylių spinduliu.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100

BALYS BUDRAITIS
Asmeniskai patarmauja įvairių nuosavybių
pirkimui bei pardavimui, mieste ir prie-
miesčiuose. Suinteresuoti skambinkite
BUDRAIČIUI
Bus.: 312-585-6100, res.: 312-778-3971

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokė-
sit už apdraudą nuo ugnies ir auto-
mobilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS.

ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turū Chicago miesto leidimą.
Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

TAISOME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MA-
ŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO
SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖ-
SINTUVUS.
H. Deckys
Tel. 585-6624

REAL ESTATE

**GREIT
PARDUODA**

**RE/MAX
REALTORS**
(812) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- MLS kompiuteriūr FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

MISCELLANEOUS

J.M.Z. Construction Co.
Custom carpeting, rec. rm. addi-
tions; kitchen, bathrm., basement
& deck construction; dry-wall hang-
ing & taping; aluminum siding, sof-
fit, fascia & seamless gutters;
replacement glass block windows;
shingle hot tar & modified rubber
and roll roofs. Expert at tearoffs;
complete tuckpointing; all colors;
chimneys rebuilt. **Tel.**
708-620-9942.

DĖDĖS SAMO ZEMĖ

Patintis su Amerika (JAV)

VINCAS SALČIŪNAS

Liepos 18 d. Kauno leidykla
„Varpas“ išleido Vincą Salčiū-
no knygą

**DĖDĖS SAMO ZEMĖ - Pa-
žintis su Amerika (JAV)**

336 pusl., daugiau kaip 90 nuo-
traukų bei iliustracijų. Tiražas -
2000.

Nors knyga tiesiogiai skirta
Lietuvos skaitytojams, bet yra
naudinga visiems, kas domisi
Amerikos istorija, geografija,
gamta, ekonomika, kultūra,
žmonių gyvenimu ir t.t. Tai ne
kelionių aprašymai, o platus
įdomios medžiagos bei faktų
apie J. A. V. rinkinys.

Autorius turi labai ribotą tos
knygos kiekį, ir siūlo ją ne-
delsiant įsigyti. Gaunama

„Drauge“ ir kitur. Platintojams — nuolaida. Kaina — 13.50 JAV dol.
plius persiuntimo išlaidos. Užsakyti ir čekį siųsti:
V. Salčiūnas, 2268 S.E. Carnation Rd., Port St.
Lucie, FL 34952. Iš jo užsakius, autorius pats sumoka siuntimo
išlaidas.

Anglų Kalba Sekmingai Darbuotis Universitete Ir Profesijose

The University of Illinois at Chicago Tutorium in Intensive English

- keturių lygių dėstymas vyksta ištisus metus
- mažos grupės su ESL dėstytojais profesionalais
- dėstymas surištas su kompiuteriais ir įvairiomis valzdinėmis priemonėmis
- patarimai imigracijos reikalais; 1-20 vizos studentams
- visi studentai laiko TOEFL egzaminus, kurie bus užskaitomi Illinois Universiteto

Papildomi kursai:

- TOEFL Paruošimas
- Šnekamosios kalbos įgūdžiai pažengusiems

Dėl platesnės informacijos, kreipkitės į:

The University of Illinois at Chicago
The Tutorium in Intensive English (M/C 324)
601 S. Morgan St., Room 820
Chicago, Illinois 60607 USA
(312) 996-8098/Dr. Boca

Deja, universitetas negali duoti finansinės paramos.

UIC The University of Illinois
at Chicago

It's the peace of mind you get knowing you have saved
for the future. It's a U.S. Savings Bond. With just a little from
each paycheck, you can invest in Bonds through the Payroll
Savings Plan where you work. And they will keep earning
interest for up to 30 years. Make an investment in your future
with U.S. Savings Bonds today. Ask your employer for details.

U.S. Savings Bonds

A public service of this publication.

CITY CENTER GT — INTERNATIONAL

**DĖKOJAME VISIEMS KLIENTAMS, KELIAVUSIEMS SU G.T. INTL.
I LIETUVOS DAINŲ - TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ. BUVO MALONU
JUMS PATARNAUTI. TEPASILEKA ILGAI SU JUMIS GRAŽŪS
KELIONĖS PRISIMINIMAI! SAKOME — IKI PASIMATYMO VĖL!**

RUGPJŪČIO 10 IKI 22 — Kellonės išparduotos.

**PRIMENAME, kad organizuojame kėliones pagal kliento pagal-
davimus su pilnų turistiniu aptarnavimu.**

**KVIEČIAME KELIAUTI SU MUMIS Į VOKIETIJĄ... LAN-
KYSIME PASAULYJE PAGARSĖJUSIAMS KALĖDINES
MUGES PENKIUOSE MIESTUOSE... KELIONĖ GRUO-
DŽIO 2 IKI 13... BUS DAUGIAU INFORMACIJŲ VĖLIAU.**

TURISTINIS PATARNAVIMAS:

- Automobilių nuomavimas
- Viešbučių užsakymas įvairiuose Lietuvos miestuose
- Pasitikimas aerouoste
- Tarp miestinių pervažinimų

IR VISA TAI IŠIMTINAI SAVOMIS, MŪSŲ FIRMOS TARNAUTOJŲ, PASLAUGOMIS

Mūsų Vilniaus raštinė — jūsų paslaugoms!

KELIONĖMS IŠ LIETUVOS: rašome savo raštinėje Vilniuje kompiuterine sistema bilietus į visus pasaulio kraštus. Bilietų apmokėjimas gali būti Lietuvoje arba Amerikoje — kaina nesisiskiria. Rašome LUFTHANSA, SAS, FINNAIR bilietus ir netrukus galėsime pasiūlyti bilietus amerikietiškomis aviakompanijomis.

Mūsų personalas Vilniuje greitai sutvarko tranzitines Vokietijos vizas keliautojams ir padeda pasi-
ruošti Amerikos vizos dokumentų pridavimui, organizuoja ekskursijas į Ameriką bei Meksiką, konsul-
tuoja ir rezervuoja viešbučius užsienyje.

PROFESIONALIAI IR TVARKINGAI APTARNAUSIME ABIEJOSE ATLANTO PUSĖSE.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
9525 SOUTH 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS
60457

TELEFONAI: (708) 430-7272
TELEFAX: (708) 430-5783

City Center GT-International
GEDIMINO PROSPEKTAS NR. 37
VILNIUS, LIETUVA

TELEFONAI: (370) 2-223-147
2-223-154
TELEFAX (370) 2-223-149

GERAS PAKAITALAS

Nuoširdžiai dėkoju Jums, gerbiama redaktore, kad pakeitėte netinkamą ir daugelį skaitytojų užgaunantį „Draugo“ antraštėje įrašą „Išėjimas lietuvių dienraštis“, į teisingą ir neužgaunantį — „Užsienio lietuvių dienraštis“.

Linkiu Jums sėkmės ir toliau, tobulinant mūsų visą mylimą „Draugą“.

Vytautas Jonaitis
Grand Rapids, MI

AMBASADORIUI
A. EIDINTUI

Niekada nemaniau, kad man bus suteikta tokia garbė — pats Lietuvos ambasadorius užsiims mano asmens tyrimu. Ačiū už ilgą ir išsamų A. Eidinto straipsnį, spausdintą liepos 23 d. „Drauge“.

A. Eidintas, minėdamas buvusių bendrapartiečių elito ir ankstesniųjų „mokslinių“ darbų bendraautorių — V. Kašauskienės, H. Šadžiaus nuveiktus darbus, sudarant „Lietuvos kančių ir kovų istoriją“, kaltina Amerikos lietuvių rekšmingomis kampanijomis, isteriškais puolimais, komunistiniu mentalitetu, tuo pačiu pripažindamas klaidas, tačiau neslepdamas ir savo džiaugsmo, jog knyga jau išėjo, ji šplatinta JAV ir platinama Lietuvoje. Atrodo, jog nuo išėjimo lietuvių skiriuosi tik tuo, jog turiu atsivertę sovietinį mentalitetą, kai tuo tarpu jie turi, pasak A. Eidinto, veikiančią komunistinį mentalitetą. Už savo mentaliteto sovietinę dalį kaip tik turiu būti dėkinga A. Eidinto kolegoms.

Kaip sovietinis produktas negaliu polemizuoti su gerb. A. Eidintu, o siūlau skaitytojams susipažinti su J. Kelero straipsniu „Darbininke“ Nr. 29. Aurelija Janavičiūtė
Brooklyn, NY

AMBASADORIUS
A. EIDINTAS
IEŠKO DINGSTIES

Dr. Alfonsas Eidintas, Lietuvos ambasadorius JAV, buvęs sovietinis istorikas, eilės straipsnių ir knygų autorius, atsiųstame labai ilgame „laiške redakcijai“ puola „A.J.“ dėl straipsnio „Istorijos užkulisiuose“, spausdinto „Darbininke“ 1994 m. liepos 1 d.

Nors ilgo laiško pradžioje autorius ir paminia, kad „Šias polemines pastabas rašau ne kaip Lietuvos Valstybės pareigūnas, o kaip žmogus ir istorikas...“, dr. A. Eidintas įvardiniam lydraščiui naudoja oficialų „Lietuvos Respublikos Ambasados Washington“ lapą ir pasirašo „Dr. Alfonsas Eidintas, Ambasadorius“.

Dr. Eidintas tiksliai viduryje išsireiškia: „Būtų įdomu sužinoti, ar pirmame „Darbininke“ puslapyje išspausdintas „A.J.“ straipsnis yra redakcijos ar jos asmeninė nuomonė?“ Toje pačioje laiško pastraipoje dr. Eidintas save mini kaip „daugiautomės „Kančių istorijos“ rengimo koordinatorių ir organizatorių“.

Šiuo klausimu negali būti nuomonių skirtumo tarp „A.J.“ ir „Darbininko“ redakcijos, nes čia nėra privati laisva kūryba, bet cituojamas išsireiškimas ir prof. Juozo Juzeliūno straipsnio „Kančių istorijos vingiai“, išspausdinto „Lietuvos aide“ 1994 m. birželio 4 d., nr 109, psl. 15. Tik sovietinio mentaliteto istorikas, cituodamas šaltinį, gali turėti „savo nuomonę“.

Toliau savo laiške dr. Eidintas aiškina „recenzento“ ir „projekto koordinatoriaus“ sąvokų skirtumą. „Darbininko“

Vasaros mežginiai.

straipsnyje, ir su keliais žibintais ieškodamas, gerb. istorikas nesuras žodžio „recenzentas“.

Tai koks tikslas tų Lietuvos ambasadoriaus priekabių prie JAV piliečių ir prie išėjimo lietuvių spaudos?

„Darbininko“ redakcija
Brooklyn, NY

AR RUSŲ TRANZITAS
IŠGELBĖS EKONOMIKĄ

Rugpjūčio 2 d., klausantis „Rytmečio ekspreso“, buvau labai nustebintas prof. Štromo išreikštomis mintimis, kad tiksliai rusų karinis tranzitas gali išgelbėti Lietuvos ekonomiką. Prof. Štromo įtarti nežinojimu ar nesupratimu rusų tranzito pavojus Lietuvos žemei ir žmonėms negalima. Jis turėtų žinoti, kad bus vežiojami atominiai, bakteriologiniai ir kiti masinio naikavimo ginklai. Todėl iškyta visiškai logiškas klausimas — kodėl ir kieno užsakymu profesorius filosofuoja apie „mirtį nešančio“ tranzito reikalingumą?

Manau, daugelis supranta, kad Rusijai šis tranzitas tikrai nebūtinas, turint keleivinį ir pramoninį tranzitą. Rusijos kariškiai turi pakankamai didelį oro laivyną ir nei kiek nemažesnį jūrų laivyną. Nuo Karaliaučiaus uosto taip arti St. Peterburgo uostas, kad jei Lietuva paprašytų šiek tiek „rimtesnio“ mokesčio už tranzitą, tai rusams tikrai geriau apsimokėtų naudotis jūrų keliu.

Šių ir praeitų metų Lietuvos spaudoje buvo pakankamai daug straipsnių, kuriuose geležinkelio specialistai aiškino, koks blogas yra Lietuvos geležinkelių stovis. Juk net geruose geležinkelio ruožuose dažnai įvyksta didelės avarijos. Be to, vagonų, kuriuose vežami pavojingi kroviniai, paprastai atjungiami stabdžiai. Tas žymiai apsunkina kitų, tikrai nenaujų, kartais ir netvarkingų, vagonų darbą.

Tai žinant, baisu pagalvoti, kas galėtų atsitikti, jei per Lietuvą pradėtų dažnai pirmyn ir atgal važinėti atominės ir bakteriologinės bombos?

Rolandas Bartasiūnas
Chicago, IL

KANKINIŲ AIMANOS — JAM
TIK TRIUKŠMAS

Alfonsas Eidintas „Drauge“ atvėrė savo širdį (07.23 d.) straipsnyje, pavadintame „Triukšmas dėl Kovų ir kančių istorijos pirmojo leidimo — ar ne laikas jį baigti“. Lietuvos ambasadorius, istorijos habilituotas daktaras, aiškiai parodė savo dar ne visai habilituotą orientaciją vakarietiškame pasaulyje. Jis patvirtino lojalumą LDDP, kaip ir daugelis kitų „specialistų“ — akademikų ir daktarų, kurie bando pritaikyti marksizmo principus rinkos ekonomikai šiuometinėje Lietuvoje.

Minėtame straipsnyje pastebimi šie nesklaidumai: 1. „Kančių istorija“ duota aprašyti marksistiniams istorikams, ignoruojant daugybę gyvų liudininkų. 2. Eidintas bando ginti tuos istorikus. 3. Tikrai nepadoru baisias kančias pakelusiui politiniam kaliniui ir tremtiniui sakyti — „nesikarščiuk!“. 4. PLB pirmininkas yra persona non grata. Nesmagu man jį buvo matyti Dainų šventėje Vilniuje, o dar labiau girdėti sakantį kalbas visų išėjusių vardu. Jis man neatstovauja! Prez. Nixon atsisakė po Watergate, o PLB pirmininkui buvo taip pat laikas atsisakyt. Čia jokia katalikybė, kurios šaukiasi A. Eidintas, nieko nepadės.

Julius Jodelė
Hermosa Beach, CA

DAR PER ANKSTI PADĖTI
TAŠKĄ

Š.m. liepos 23 d. „Drauge“ dr. A. Eidintas pasisako dėl „Kovų ir kančių istorijos“ knygos. Kiekvienas turime savo nuomonę. Galima su kitų žodžiais ar veiksmais sutikti, arba nesutikti. Demokratinis principas puikiai tarnauja kaip priemonė be piktumų bei užgailojimų pareikšti savo nuomonę oponentui.

Šiame straipsnyje dr. Eidintas pasisako, kad jis, kaip istorikas, buvo pakviestas V. Merkio recenzuoti istorinių dokumentų ruošimą. Savo straipsnyje A. Eidintas pažymėjo, kad siūlęs parašyti platesnį įvadą, pakomentuoti knygoje spausdintus dokumentus, nes žmonių reakcija bus įvairi. Jo nuomone, toks planas įvadą turėjęs būti ir anglų kalba leidžiamai knygai. Straipsnyje minimame posėdyje A. Eidinto mintims pritarė Institutų direktorius prof. Antanas Tyla ir projekto koordinatorių Gediminas Rudis. Kodėl vėliau nebuvo atsiųsta į šias pastabas? Klausia straipsnio autorius, tai klausime ir visi lietuvių visuomenės nariai. Kokia balsų dauguma knygos atsakingi paruošėjai, redaktoriai, koordinatoriai ir leidėjai nusprendė be įvadų ar papildymų leisti knygą?

Aš pritariu daugelio žmonių nuomonei, kad dar neatėjo laikas padėti tašką dėl „Kovų ir kančių istorijos“. Tašką padėsiu, tik atidengę visus nežinomus užkulius. Tik tada susikaldžiusioje visuomenėje grįš taika ir ramybė.

Vytautas Šeštokas
Los Angeles, CA

NEREIKĖJO TAIP RAŠYTI

„Draugu“ apsiavyliau! O gal tik vyriausia jo redaktore... Juk „Drauge“ ji savo vedamuoju pirmoji atkreipė dėmesį į „Kovų ir kančių istorijos“ pirmojo tomo trūkumus, o dabar rašo (08.02, „Kad tas trečias nelaimėtu“), kad jai priimtini PLB valdybos

pasiaiškinimai. Net jai pirmininko atsiprašymo nereikia... Vadinasi, žmonės, tiek disonanso įnešę į mūsų tarpą, taip tegul sau dirba toliau, galbūt tokias pat ar dar didesnes klaidas darydami, lyg niekur nieko. Juo labiau, kad knygų seriją ir toliau leis tie patys asmenys (arba ta pati valdyba).

Irena Tauraitė-Navers
Crown Point, IN

DŽENTELMENIŠKA
REDAKTORĖ

Norime sušukti tris kartus valio redaktorei D. Bindokienei už krikščionišką džentelmeniškumą (koks būtų moteriškas džentelmeniškumo atitikmuo?). Jos vedamasis š.m. rugpjūčio 2 d. vertas žurnalistinės premijos. Manome, kad tie jos žodžiai daug prisidės prie buvusio įkarščio atvėsinimo dėl PLB valdybos klaidų. Gaila, kad PLB valdybos pirmininkas neparodė tokio džentelmeniškumo.

Juozas ir Genovaitė Miečiai
Oak Forest, IL

JEIGU DANAS KVEILAS
SUSITIKTŲ GODĄ BLESAJ

Ačiū už gerą nusikvatojimą! Šiais laikais tiek baisių ir blogų žinių, kad visiems reikia retkarčiais nusikaidrėti, o tokia progą suteikė D. Bindokienės vedamasis „Kur gyvena Godas Blesas“. Iki šiol aukščiausio laipsnio svetimvardžių darymas Lietuvos laikraščiuose buvo JAV (buvusio) viceprezidento vardas ir pavardė. Kai jis prieš kiek laiko lankėsi Lietuvoje, viename dienraštyje buvo parašyta, kad Vilnių aplankė Danas Kveilas. Daug kas sakytų, kad pavardė labai tinka buvusiam JAV viceprezidentui, kuris nepasizymėjo per dideliu išmintingumu, bet vis dėlto... Ką žmogus sakytų, jeigu jam kas išaiškintų tokį pavardės iškreipimą?

Man Godas Blesas buvo juokingiau ir už Daną Kveilą. Ačiū!

Benediktas Senkus
Homewood, IL

„DRAUGO“ RĖMĖJAI

Aukos siunčiant laikraščio prenumeratą ir kitomis progomis.

60.00 dol. Tomas Petkus and Associates, Chicago, IL;
25.00 dol. Irena A. Jansonas, Osterville, MA;

20.00 dol. Edward Shilling, Racine, WI; V. Girdvainis, Chicago, IL; Nijolė Nausedas, Lockport, IL; Antanas Kuras, Chicago, IL;

10.00 dol. Bronė Rumsa, Chicago, IL; Vladas Gedmintas, St. Pete Beach, FL; J. Stasiunaitis, Hot Springs, Ntl. Park, AR; Aleksas Urbonas, St. Pete Beach, FL; A. ir V. Domanskis, Palos Park, IL; Julija Smilga, Chicago, IL; Algis ir Genutė Rudis, Dearborn Heights, MI;

Kazys Gudenas, Medford Lakes, NJ; J. Burdulis, Shirley, NY; Mečys Šilkaitis, Seminole, FL; dr. Stanley Strasevicius, Chicago, IL; J. V. Vizgirda, Aurora, IL; Elena Kelečius, Oak Lawn, IL; Antanas Serksnys, Oak Lawn, IL; Gediminas Melnykas, Hamilton, Kanada; Paul Kaselis, Chicago, IL; Algis Arvydas, Elgin, IL; B. Kasperavičienė, Seven Hills, OH; Marija Salucka, Rockford, IL; Kotryna Zostautas, St. Pete Beach, FL; dr. Gina Skucas, Fairfax, VA; Nina Grigaliūnienė-Norie, Chicago, IL.

60.00 dol. Kun. Joseph J. Svirskas, Haverhill, MA;
50.00 dol. Živilė Gimbutaitė, Topanga, CA; Jonas V. Ruzgys, Anaheim, CA; Elena-Liuse Gureckienė, Waterbury, CT, savo draugės a.a. Valerijos Melaikytės atminimui atsiuntė 50 dol. auką.

40.00 dol. Filomena Tarulienė, Oak Lawn, IL; Antanas Matulis, Redford, MI;
30.00 dol. Jonas Kernagis, Chicago, IL; Adele Sakalas, Oak Lawn, IL; Kęstutis Petrasukas, Costa Mesa, CA;

25.00 dol. Ona Elerts, Chicago, IL; Regina Raubertaitė, Atco, NJ; B.Z. Tumosa, Toronto, Kanada; Mary Pratkelis, Boulder, CO;

20.00 dol. Karolis Milkovaitis, Yorba Linda, CA; J. Ramanauskas, Bridgewater, MA; V. Ruseckas, Sun City, AZ; Algis Daugirdas, Willowick, OH; Ged. Sakevičius, Little Rock, AR; Stasė Kaluza, Mississauga, Kanada; D. Balta, Hyannis, MA; Valentinas Varnas, Los Angeles, CA; M. Abarius, Livonia, MI;

10.00 dol. R. Veitas, Milton, MA; Eleonora Szwed, Chicago, IL; Ignas Skirgaudas, San Diego, CA; dr. R. Kontrimas, Mission Viejo, CA; Mindaugas Putrimas, Toronto, Kanada; Antanas Pocius, Elizabeth, NJ; Marija Kuprienė, Chicago, IL; Karolis Lembergas, Pottstown, PA; Danute Balchas, Cerritos, CA; Adomas Venckus, Chicago, IL; Paul A. Miksys, Palm Beach Shores, FL; Dalia Bernotavičienė, Brooklyn, NY; Mary Kaval, Clarendon Hills, IL; dr. V. Tumasonis, Orland Park, IL; Algis Bacanskas, Lafayette, CA; Jurgis Lukaitis, Peoria, IL;

DRAUGAS, antradienis, 1994 m. rugpjūčio mėn. 9 d.

5

Stasys Augonis, So. Boston, MA; M.D. Sodeika, Torrance, CA; kun. V. Krisciunevicius, Southfield, MI; Andrius Povilaitis, Chicago, IL.

AUKOS GRAŽINANT
LAIMĖJIMO BILJETLIUS

50.00 dol. M. Ugenas, St. Pete Beach, FL;

40.00 dol. Laima Stanevičius, Escondido, CA; Marija Vilutis, St. Petersburg, FL; Tadas Rūta, Chicago, IL; Magdalena Ligmalienė, Chicago, IL; Juozas Mikulis, Westchester, IL; Paulius ir Birutė Gyls, Olympia, WA;
25.00 dol. Emilija ir Vytautas Kutkus, Dearborn Heights, MI; Leonas Bildušas, Raleigh, NC;

20.00 dol. Dr. R. & M. Povilaitis, Lemont, IL; Anelė Zukauskas, Sunny Hills, FL;
15.00 dol. B.Z. Tumosa, Toronto, Kanada; Stasys Ališius, Westchester, IL; kun. Stanley Raila, Flushing, NY; V. Kupcikevičius, Oak Lawn, IL; Benediktas Neverauskas, Sterling Hts, MI; Albinas ir Gražina Reškevičiai, Omaha, NE; P.R. Sodeika, Willard, OH; Jonas Cinkus, Downers Grove, IL; kun. Vytautas A. Palubinskas, Brooklyn, NY; Teklė Bogusas, So. Boston, MA; Liūda ir Petras Dirda, Oak Lawn, IL;

10.00 dol. Bronius Andriukaitis, Union Pier, MI; Antanas Sereika, Chicago, IL; Elen Patackas, Chicago, IL; Jadvyga Skvarčius, Chicago, IL; Dalia Bernotavičienė, Brooklyn, NY;

Liūda Unguraitienė, Brecksville, OH; Rožė R. Didžgalvis, Chicago, IL; Kostas Zalnieraitis, Clarendon Hills, IL; Adele Sakalienė, Oak Lawn, IL; Joseph Miccius, Chicago, IL; Diana Kalavinskis, Lake in the Hills, IL;

A.†A.
SOFIJAI OŽELIENEI

mirus, jos dukterims — SOFIJAI ir DALIAI bei jų šeimoms, EVELINAI OŽELIENEI ir vaikaičiams bei visiems giminėms giliausią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Gydytojų Korp! Fraternitas Lithuanica-Patria

KĄ DARYTI, JEI...?

„Ką daryti, jei mano artimieji mirtų toli nuo namų? Ką daryti, jei aš mirčiau kažkur?... Ką mano šeima darytų...? Ką daryti, jei...“

Nestebėtina, kad žmonės rūpinasi ką daryti, jei...? Mes visi esame judri visuomenė: darbo reikalais keliaujame po visą kraštą, daugelis pensininkų gyvena pensininkų apylinkėse, toli nuo savo vaikų. Tačiau nenusiminkite — Mes galime jums padėti! Nelaimės atveju mes galime būti jūsų patarėjai ir pagalbininkai, nežiūrint nuotolių.

Kaip? Mes priklausome „The Inman Group“ Amerikoje didžiausiai grupei specialistų, kurie gali mirusįjį atvežti ar nuvežti į bet kokią krašto vietovę. Jūs paskambinate mums, mes paskambiname jiems — ir viskas sutvarkyta!

Patarimas: Pakalbėkime apie jūsų šeimos reikalus ir nuspręskime, kaip jūs norėtumėt tvarkytis nelaimės atveju. Kelios minutės sutapys jums ne vieną skausmą ir rūpesčio valandą.

CHICAGO

PETKUS & SON
MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Mūsų šeima patarnauja jūsų šeimai nuo 1929 metų
ANTHONY B., DONALD A., & DONALD M. PETKUS
312-476-2345

CICERO

LEMONT

PALOS HILLS

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Prelatas Juozas Prunskis vėl įteikė — jau vienuoliktą šimtą — Draugo fondui ir pažadėjo dalyvauti „Draugo“ metiniame bankete, kuris rengiamas š.m. rugsėjo 25 d. Martini-que pokylių salėje.

Alto Čikagos skyriaus valdybos ir tarybos posėdis šaukiamas rugpjūčio 12 d., penktadienį, 5 val. p.p. ALTo patalpose. Visi kviečiami dalyvauti.

Kauno „Suktinis“ įsteigtas 1936 metais. Tai seniausias Lietuvoje tebeveikiantis folklorinis ansamblis. „Suktinį“ čikagiečiai ir apylinkių lietuviai galės pamatyti šokant, išgirsti grojant ir dainuojant antradienį, rugpjūčio 16 d., 7:30 val. v., Jaunimo centro didžiojoje salėje.

Lietuvių parapija ruošia karnavalą. Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapija, veikianti Brighton Parke, rugpjūčio 24-28 d. ruošia marga karnavalą parapijos patalpose — mokykloje, salėje, kieme ir automobių pastatymo aikštėje. Kaip jau esame girdę, tos parapijos bažnyčiai reikia naujo stogo, todėl pramoginių dienų pajamos bus labai vertinamos. Klebonas kun. Antanas Puchenskis prašo parapijiečių — ir kitų lietuvių — prisidėti darbu, nes karnavalo dienomis reikės daug rankų, kad visus renginius būtų sėkmingas. Visi nuoširdžiai kviečiami atsilankyti, maloniai ir linksmi praleisti laiką, o savo atsilankymu paremsite ir parapiją.

Mečys Šilkaitis, Draugo fondo įgaliotinis St. Petersburg, šiuo metu lanko Lietuvą. Grįžęs rugpjūčio mėn. gale pradės organizuoti fondo lėšų telkimo vaju.

Justinas Kirvelaitis, sveikindamas Lemontė besikuriantį savo sūnų adv. Vytenį Kirvelaitį, užprenumeravo jam „Draugą“. Kirvelaičių šeima yra veikli lietuviškame gyvenime, o ypač skautiškoje veikloje.

Laikraštyje „Klaipėda“ (liepos 2 d.) Snieguolė Zalatorė rašo apie Algirdą Kuprį, kuris, neseniai atvykęs iš Lietuvos, 1991 m. spalio mėn. Čikagoje peiliu subadė vieną čikagietę lietuvaitę ir iš Klaipėdos tuo metu Čikagoje viešintį savo tautietį. Kuprys Amerikos teismo buvo nuteistas 6 metus kalėti ir bausmę atlieka Dixon kalėjime, Illinois valstijoje. Už gerą elgesį jis išleidžiamas anksčiau, atlikęs tik maždaug pusę bausmės. Kuprys žurnalistei pasakojo apie savo kasdienybę kalėjime, sakėsi planuojąs dar šiemet grįžti į Lietuvą, bet tuo tarpu didžiausią rūpestį sudaro ateitis: „Nežinau, ką valgysiu, kur nakvosiu, ką apsirengsiu, išėjęs iš kalėjimo. Už butą reikės mokėti. Dirbti negaliu — kalbos nemoku...“

„Saulutės“, Lietuvos našlaičių globos būrelio susirinkimas bus ketvirtadienį, rugpjūčio 11 d. 7:30 v.v. Lemonte, Pasaulio lietuvių centro konferencijų kambaryje. Birutė Kožicienė, „Saulutės“ Floridos skyriaus pirmininkė, ir „Saulutės“ narės, grįžusios iš Lietuvos, padarys pranešimus. Laukiame visų „Saulučių“ ir turinčių entuziazmo jungtis į darbą padėti vargstantiems vaikams Lietuvoje.

Švč. M. Marijos Gimimo parapijos biuletenyje (rugpjūčio 7 d.) skelbiama, kad ruošiasi susituokti Aušra Jasaitytė ir Terrence Petry.

Etninių muziejų parodoje, ruoštoje Illinois gub. Jim Edgar įstaigos etniniam reikalams, Elizabeth Edgar (iš kairės) — gubernatoriaus duktė, įteikia pažymėjimą Danai Gylienei ir Romui Kronui, atstovavusiems Dailės muziejui (Lemont, IL).

x A.L. Tautinė s-ga rengia linksma gegužinę š.m. rugpjūčio 14 d. Ateitininkų namų ažuolę, Lemont, IL. Karšti pietūs bus tiekiami nuo 1 val. p.p. Visi kviečiami, visi laukiami! Čikagos skyriaus valdyba.

(sk)

Nuotr. Indrės Tjūnėlienės

x DĖMESIO! 49 centai už svarą iš Čikagos ir apylinkių! Per 49 dienas ir trumpiau jūsų siuntiniai nukeliaus į Lietuvą. Ši kaina galioja tik siunčiant iš Chicago. Minimumas \$20. **TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629**, tel. 312-436-7772.

(sk.)

Liepos 20 d. Čikagos Navy Pier pavilione vyko didžiulė vaikų šventė, kurią American Airlines ir Jewel maisto parduotuvių pinigais surengė Čikagos Vaikų muziejus. Šventės šūkis vaikams buvo: „Aplankyk daug šalių, nekeldamas kojos iš Čikagos“. Organizatoriai tai įgyvendino pasikviesdami dalyvauti Čikagoje veikiančius įvairių tautų — airių, rusų, afrikinių amerikiečių, meksikiečių, graikų, lenkų, lietuvių ir kitų — kultūros centrus.

Taip mes — dailininkas iš Vilniaus Jūragis Burksaitis, šių eilučių autorius ir 4 metų tautiškai papuošta Morta — atsidūrėme už keturgubo Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus prekybos. Išdėlioję lietuviškas lėles, verbas, medžio skulptūreles, velykinių margučių krepšelius, tautinius rūbus, iškėlė vėliavas ir plakatus, laukiame vidurdienio — šventės pradžios. Organizatorių mums paskirta misija bus supažindinti vaikus su lietuvių papročiais, rodant kaip dažyti margučius ir kaip iš popieriaus pasidaryti tautinio kostiumo karūnelę (mergaitėms) bei juostą (berniukams). Mums padės trys malonūs savanoriai talkininkai Jim, Clair ir Cherril, kurie po trumpos pamokos puikiai susigaudo, kodėl lietuvių karūna nėra tenisininko juostelė prakaitui sugerti, o juostos neturi kaubojošų sagčių.

12 valandą atsidaro durys ir užplūsta lavina susijaudinusių vaikų. Jie rankose laiko specialius pasus, kuriuose įrašytos šventėje dalyvaujančios šalys. Jei surinks visų šalių „viza“ — antspaudus, kažką gaus. O „viza“ gauti gali tik įvykdę šalies reikalavimus. Mūsų atveju, pasidarys tas popierines karūnas ir juostas. Pirmieji pribėgę, vaikai kiek sutrinka. Morta rodo tikrą lietuvišką karūną ant savo galvos: „Do like this!“ Negruikai, kiniečiai, meksikiečiai kerpa muziejaus iš anksto paruoštą popierinę juostelę pusiau, spalvotais pieštukais ima kurti lietuviškus spalvų derinius. Tada matuoja jų galvas ar liemenis, išpaudžiu popieriaus sąvaržėlę

x Gražina Gražienė paaukko „Saulutei“, Lietuvos našlaičių globos būreliui, \$240. Tai metams parama motiutės auginamai mergytei, kurios mama mirusi, o tėvas kalėjime. Ačiū, „Saulute“, 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089. Tax ID #36-3003339. (sk.)

x Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Lesnias-kienei, Travel Centre, Ltd., tel. 708-526-0773. (sk)

x Adele Mirto, iš Union, NJ kreipdamasi į „Lietuvos našlaičių globos“ komitetą, atsiuntė \$150 metinį našlaičio šalpos mokesį ir nori globoti našlaitį, kilusį iš Kauno apylinkės, nes jos tėvai yra iš ten kilę. Komitetas yra labai dėkingas už susidomėjimą ir paramą. „Lietuvos našlaičių globos“ komitetas yra JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų tarybos padalinys, kuriam pirmininkauja dr. Albina Prunskienė, o Lietuvoje — Gražina Landsbergienė. Adresas: 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629. (sk.)

reikiamoje vietoje, ir vienu lietuviu daugiau. Jūragis tokiu oficialiai antspauduoja pasą „Lithuania“.

Kiti stengiasi nuknaukti mūsų margučius, dauždami į stalą tikrina jų kietumą. Geriausiai atveju nustebe apžiūrinėja margučius prieš šviesą — „What's that?“ Tas ir tas, aiškinu, visi lietuviai juos daro. Matau, mažieji interesantai nelabai tiki. Įtikinėti nėra progos, jie jau skuba prie gretimio prekybos, kur Jewel nemokamai dalina vaisius ir gėrimus. Net ištiki-moji Morta, palikusi mus bėdų, laikas nuo laiko ten vaikšto. Tuo tarpu ant scenos vienas po kito savo grožį ir samojį rodo visokie televizijos pranešėjai. „I do the weather on channel 2!“, ir salė pratrūksta ovacijomis. Jos garsesnės nei buvusios Boitsov rusų baleto ar airių šokėjų pasirodymuos. Ką jau bekalbėti apie „Polish Youth Association“... Margučių krepšelius paslepia, tik Morta teberodo vaikams vieną kiaušinį iš saugaus nuotolio.

Apie 2 valandą eilės prie visų prekybos gerokai padidėja. Mes jau visiškai pavargę ir abejingi: Jūragis nepakeldamas galvos antspauduoja kišamui iš visų pusių pasus, aš matuoju galvas, dedu ant jų ir karūnas, ir juostas. Negruikės nusteubios, kad ant jų supintų „ante-nių“ ir gausių galvos segtukų karūna nelabai laikosi. Nebuvo numatyta, kad laikytųsi, liepuves ūkininkaites, afrikietiškomis šukuosenomis. Viens du trys, viens du trys, automatiškai „krikštijū“ tūkstantinėje eilėje išsiriakavusias šurkščias, švelnias, skustas, apžėlusias galvas. Kiek pralinksmina juodas pilietis rimtu veidu, praskynęs kelią savo vaikui — „He'll be next, man“. Be jokios abejonės, pone, tik vieną sekundėlę, pone. Jam patinka. Jo milžiniško sprando raumenys kiek atsilaidžia, ir išgirstu: „Gimy one too, man“.

4 valandą popiet lankytojai išprašomi lauk. Aplink mūsų prekybos Morta surenka du maišus šiukšlių. Velkame kojas begalinio ilgumo Navy Pier molu atgal į kasdieninę Čikagą. Jau nebesame šventės herojai, praeiviai pamaldžiai nebulenkia galvų mūsų egzokucijai, jiems neberūpi mūsų kiaušiniai. O vis tik priešais ir už mūsų mirga tūkstančiai lietuviškų popierinių karūnų ant visų pasaulio spalvų kūnų. Keista.

Danas Lapkus

PLC gegužinėje 250 dol. laimėjo Kostas Bružas (dešinėje) ir tuoj visą savo laimikį paaukko centrui. Su juo matome Pasaulio lietuvių centro pirmininką Jurgį Riškų.

Scottie Zukas, Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus Moterų gildijos prezidentė, Frank Zapolis ir Joseph Katauskas — muziejaus direktorių tarybos nariai, ir Stanley Balzekas, muziejaus prezidentas, pernai įvykusiame muziejaus gimtadienio pokilyje.

LIETUVOS MEILĖS AMBASADORIUS

Muziką Darių Polikaitį užsienio lietuvių jaunimas — ir ne vien — jaunimas gerai pažįsta. Jis yra augęs mūsų tarpe, gyvai įsijungęs į lietuvių švietimo, muzikos ir ateitininkų veiklos

ŽALIŲ KORTELIŲ PAKAITIMO REIKALU

Visi, kurie turi „Žalias kortele“, išduotas prieš 1978 metus, turi jas pakeisti iki š.m. rugsėjo 20 d. Toks yra įstatymas. Praeitą ketvirtadienį, rugpjūčio 4 d., „Seklyčioje“ buvo keičiamos „žalios kortelės“. Buvo atvykę labai daug žmonių ir pakeista 160 kortelių.

Kadangi dar daug yra žmonių, kuriems reikia pakeisti korteles, imigracijos atstovai bus ir vėl „Seklyčioje“ šią savaitę, t.y. rugpjūčio 11 d., ketvirtadienį, nuo 9 ryto. Tačiau jie tą dieną pakeis tik 100 kortelių. Kviečiami visi suinteresuoti užsiregistruoti ir gauti eilės numerį, kad nereikėtų atvažiuoti visą dieną laukti. Jeigu atsiras daugiau nei šimtas asmenų, bus pakeitimas pakartotas dar kitą dieną.

Visi, kurie turi pakeisti „žalias kortele“, prašome atsinešti \$75 čekį arba Money order. Imigracija nepriima pinigų. Jei kas neturės nuotraukų (reikia dviejų), bus fotografas, kuris už penkis dolerius jas padarys. Kas turi pakeitimo formas, prašome jas iš anksto užpildyti, tas pagreitina darbą.

Dar kartą primename, kad užsiregistruotumėte ir gautumėte eilės numerį — skambinkite į Socialinių reikalų raštinę telef. 312-476-2655 arba asmeniškai atvykite darbo dienomis nuo 9 val. ryto iki 4 val. p.p. Asmenys, kurie dėl ligos ar senatvės negali atvykti, prašome užsiregistruoti ir mes jūsų adresus atiduosime Imigracijos įstaigai, jie atsiųs tarnautojus į namus ir jums korteles pakeis.

Birutė Jasaitienė

darbą; jis — Dainavos stovyklavietės stovyklautojas, vėliau akordeonistas ir vadovas, dar vėliau — dainų mokytojas... O dabar geriausiai žinomas, kaip „Dainavos“ tautinio ansamblio dirigentas ir širdis, patraukęs į šio ansamblio eiles jaunų choristų, davęs Čikagos ir artimų apylinkių publikai pasigrožėti muzikiniais vaidinimais, koncertais.

Be Dariaus rankos neapsieina ir didžiosios užsienio lietuvių šventės: dainų, tautinių šokių. Jis aktyviai įsijungia ne tik į rengimo komitetus, bet taip pat dirguoja didingiems jungtiniams chorams, orkestrams. Kitaip tariant, muziką Darių Polikaitį užsienio lietuvių pažįsta, vertina, myli.

Džiaugiamės, kad jo talentas buvo įvertintas ir tėvynėje, neseniai praėjusios Pasaulio lietuvių šventės metu. Dariui Polikaičiui suteikta garbės šventės iškilmių pradžioje uždegti Pasaulio dainų šventės aukurą, jis dirigavo ir chorams, o pasikalbėjimą su Dariumi išspausdino „Kauno diena“ liepos 12 d. laidoje („Mano meilė lietuviškai dainai — tėvų ir senelių dovana“, R. Vaitiekūnaitė). Manome, kad ir „Draugo“ skaitytojams įdomūs šis straipsnelis, todėl ištisai jį perspausdiname.

„Kai išgirstu kurį nors tautietį, sakantį, jog nusivylė viešnagė Lietuvoje, nesistebiu. Suprantu, jog nuo savo kamieno atplėšties žmonėms iš realios valstybės Lietuva virto idėja, simbolis, nerealia idealizuota vizija, iškelta į tokia aukštumą, kokios neįmanoma pasiekti... Atsidūręs toje išsilgtoje, išsvajotoje žemėje, susidūręs su jos žmonėmis, tuos penkis dešimtmečius gyvenusiais kitoje realybėje, turi ir daug ką pažvelgti kitomis akimis, — taip sakė Darius Polikaitis.

„Dainavos“ ansamblio iš Čikagos vadovas, kalbinamas vakaronės Sporto halėje metu. Jau baigėsi iškilmingas koncertas Dainų slėnyje, jau buvo uždegtas Pasaulio lietuvių dainų šventės aukuras, kraitinė dainų skrynia atrodė bedugnė — keli tūkstančiai choristų ansamblių, šokėjų per keturias šventės dienas džiugins vieni kitus neišsenkančiais lyrybiniais lietuvių tautos turtais... — Mes pirmą kartą dainuojam Lietuvą, nors ansamblis greit švęs savo penkiasdešimtmetį, — kalbėjo pašnekovas. — „Dainava“ žmonės subūrė 1945-aisiais metais karo pabėgėlių stovykloje Vokietijoje, ir savo vėliavon įrašė „su daina į laisvę“... Kaip šiandien visi žinome, tatau tapo realybe... Labai džiaugiuos, kad ansamblyje yra jaunimo, — tikriausia prielaida, jog bus dar kas dainuoja lietuviškas dainas. — O kokią dainą mieliausiai užtraukiate jū? Na, tarkim,

Nuotr. Jono Tamuličia

būdamas vienas? — Linelius raunu ne viena... — O kaip atrodo linai? — Mėlynai! Jiems žydint dangus ant lauko nusileidžia... — Bet jūs — ne žemdirbių vaikas...

— Ne. Iš Lietuvos mano tėvai išvažiavo būdami vaikai. Aš gimiau jau Amerikoje, esu inžinierius. Iki mokyklos namuose kalbėjome tik lietuviškai. Vėdžiau lietuvaite, tikiuos, mūsų vaikai dar kalbės lietuviškai, suvoks lietuvišką dvasią, nors aplinka labai paveikė — dabar retkarčiais mudu su žmona ir vieni būdami kalbamės angliškai.

Darius Polikaitis

... Amerika tokia šalis, kurioje įprasta susipažinus klausti vienas kito, iš kur esi. Savo šaknimis didžiulioje daugelis, tačiau to žinojimo daugeliui ir pakanka. Baltijiečiai gyvena kiek kitaip, jie tvirtiau vienas prie kito glaudžiasi, jų mintys dažniau Tėvynėje... Tą tragišką sausį buvom svečiuose, kai man paskambino tėvai, pasakydami, kas įvyko. Nuvažiavau pas juos — turėjom būti kartu... Kaip, beje, ir pučo dienomis.

— Ilgai dar būsite Lietuvoje?

— Kai baigsis šventiniai renginiai, bus Ateitininkų kongresas — vėl pajusime, kad Lietuva nebe už geležinės uždangos.

— Dėkoju už pokalbį. Šventės žiūrovų vardu pasveikinkite ir Lietuvą negalėjusius atvykti savo ansamblio dalyvius. Na, ir išsivežkite gražių išpūdžių iš savo tėvų ir senelių svajonių krašto, kurio vardas yra Lietuva...“

Ar jūsų rūšį apsemia, kai smarkiau lyja? Čikagos Department of Sewers turi namų bavininkams paruošęs nemokamą lankstinuką, kaip apsaugoti rūšį nuo užtvinnimo — „A Property Owner's Guide to Flood-proofing“. Lankstinuką galima gauti, parašant Department of Sewers, 333 S. State Str., Suite 410, Chicago, IL 60604-3971, arba užėjus į City Hall pirmąjį aukštą (prie informacijos stalo), 121 N. LaSalle Str. Lankstinuke yra naudingos informacijos.

Auka „Draugo“ paramos fondui— yra lietuviybės laidas ateities kartoms.

DRAUGAS FOUNDATION
4545 W. 63rd St., Chicago, IL, 60629

Aukos yra nurašomos nuo Federalinių mokesčių.